

מיכל 37

מיכל 37
תיק 2

צרים תאלג - צרכן - ק.א.ל.

9.63

כרית קרית צרים ב צרכן
שאלת + קדולת כרית תא

.4

קרית אלון - צרכן

ארכיון קריית אונו	
מיכל 97	תיק 2
מעטפה 4	
נרשם:	
נסרק:	
נבדק:	

מיטל 97, גיך 2

החברה להגנת הטבע

סניף משנה קרית-אונו

ת.ד. 50, קרית אונו 55100

טלפון 03-753879

קרית-אונו - ק.א.א.
קרית-אונו - ק.א.א.
קרית-אונו - ק.א.א.

הצטרף לחברה להגנת הטבע! שמור על הנקיון.

סוכנות לקטעי עתונות

רח' התבולה 9 ירושלים
ת.ה. 724 טלפון 24553

- שרות חדשות מהיר ומהימן
  - תוכן רציני המוגש בסגנון קל ומרתק
  - מדורים מיוחדים לכלכלה. לספרות. לאשה ולמשפחה.
  - לספורט ולבידור
  - שרות צילומים מקיף מהארץ ומהעולם
- כל אלה עשו אח. מעריב לא רק לעמון הנפוץ ביותר במדינה. אלא גם לאמצעי היעיל ביותר של פרסום

5 1 ספט 1963

בקריאות "טוט דינץ" (להתראות) ו אנשי קרית-אונו מהולאנד

מעלה מ-3000 תושבים, הכריז על כך בארוחת צהרים חגיגית, שהתקיימה בבית-מלוך מקומי, באומרו, כי אנשי מש-להת קרית-אונו הם הישראלים הראשונים שהגיעו לאי. באי טרסכלינג נמצאת שמונת טבע גדולה, המשתרעת על כ-15 קממ"ר. בשמורה נמצאות חיות-בר נדירות וחיות-ים מסוימות. האי משמש כמקום קייט לבני הולאנד, בגלל אקלימו הנעים וחוף-הרחצה הרחב שלו. 100 אלף קייטנים מבקרים בו לשנה.

בתום הסיור העניק מר סמי כץ מדליון של קרית-אונו למארח. ראש עיריית טרסכלינג גמל לו במתנות ובדברים נרגשים בהם העלה על נס את קשרי הידידות בין העם ההולנדי והישראלי.

ימים מספר לפני-כן נתקבלה המשלחת אצל הקומיסאר של המלכה יוליאנה לאזור פריס-לנד הצפוני. כיוון שהקומיסר עצמו היה חולה, קרא נציגו מכתב-ברכה מיוחד לעם ישראלי כולו ולמשלחת קרית-אונו בפרט.

כן היתה המשלחת אורחת איזור אופסטרלנד, "העיר ה-תאומה" של רעננה.

בסיור בעיר כורודיק הניחה המשלחת זר-פרחים ליד לוח-זכרון שהוקם לזכר הקהילה המקומית שנחרבה. ראש עיריית כורודיק, שביקר בארץ בראש המשלחת מפרוסלנד, סיפר בערב חגיגי על התרשמותו העמוקה מישראל.

מאת ברוך מאירי, שליח "מעריב" בהולאנד — ראש משלחת קרית-אונו הנמצאת עתה בהולאנד, מר סמי כץ, העניק בליל שבת את "מפתח הקריה" לראש עיריית דראכטן, הבארון פאן קנובלסדורף, בטקס הפרידה וזכירת "ברית הערים" הי-רשמית.

לאחר שהייה של למעלה מ-טיבת מר שבתאי צבייר. שבועיים במקום, עזבה את המברכים העניקו לראש עיריית דראכטן תשורות שונות, ביניהן פסלון מזוהב של כדור-רגל, דגל קרית-אונו, אלבו-מים של "הקריה" ועוד. כל חבר משלחת העניק למשפחה שאצלה התארח — מדליון של קרית-אונו.

בין נאום לנאום השמיעו ה-ישראלים מלים הולאנדיות, אותן הספיקו ללמוד בדראכטן — דבר שהעלה חיוכים על פני המארחים.

כשתמה מסכת הנאומים של הישראלים, עלה ראש עיריית דראכטן על דוכן הנואמים, ו-תוך תיוך העיר: "אני מבקש להיות הנואם האחרון ל-ערב זה..."

הבארון קנובלסדורף קרא ב-אוזני הנוכחים מכתב ברכה מהמלכה יוליאנה, שנשלח ב-חשבה לברכה שנשלחה למלכה על-ידי ראש המשלחת הישראלית.

ראש עיריית דראכטן השמיע גם ברכה מיוחדת באיטלקית, לנהג האיטלקי של המשלחת הישראלית, שנמצא עם המש-לחת למן מסעה מאיטליה.

גם ראש עיריית דראכטן לא חסך בתשורות לראשי המש-לחת הישראלית.

קהל רב של תושבי דראכטן נפרד מהישראלים ביום א' ב-בוקר. אכן, הפרידה היתה קשה. הישראלים נפרדו מידי-דיהם ההולאנדים בברכה אותה הספיקו ללמוד: "טוט דינץ" — כלומר, להתראות!

בשבוע שעבר עשתה מש-לחת קרית-אונו "היסטוריה" בהולאנד: הם היו הישראלים הראשונים שדרכו על אדמת האי טרסכלינג, בצפון-מערב הולאנד.

ראש עיריית האי, המונה ל-

לאחר שהייה של למעלה מ-טיבת מר שבתאי צבייר. שבועיים במקום, עזבה את המברכים העניקו לראש עיריית דראכטן תשורות שונות, ביניהן פסלון מזוהב של כדור-רגל, דגל קרית-אונו, אלבו-מים של "הקריה" ועוד. כל חבר משלחת העניק למשפחה שאצלה התארח — מדליון של קרית-אונו.

בין נאום לנאום השמיעו ה-ישראלים מלים הולאנדיות, אותן הספיקו ללמוד בדראכטן — דבר שהעלה חיוכים על פני המארחים.

כשתמה מסכת הנאומים של הישראלים, עלה ראש עיריית דראכטן על דוכן הנואמים, ו-תוך תיוך העיר: "אני מבקש להיות הנואם האחרון ל-ערב זה..."

הבארון קנובלסדורף קרא ב-אוזני הנוכחים מכתב ברכה מהמלכה יוליאנה, שנשלח ב-חשבה לברכה שנשלחה למלכה על-ידי ראש המשלחת הישראלית.

ראש עיריית דראכטן השמיע גם ברכה מיוחדת באיטלקית, לנהג האיטלקי של המשלחת הישראלית, שנמצא עם המש-לחת למן מסעה מאיטליה.

גם ראש עיריית דראכטן לא חסך בתשורות לראשי המש-לחת הישראלית.

קהל רב של תושבי דראכטן נפרד מהישראלים ביום א' ב-בוקר. אכן, הפרידה היתה קשה. הישראלים נפרדו מידי-דיהם ההולאנדים בברכה אותה הספיקו ללמוד: "טוט דינץ" — כלומר, להתראות!

בשבוע שעבר עשתה מש-לחת קרית-אונו "היסטוריה" בהולאנד: הם היו הישראלים הראשונים שדרכו על אדמת האי טרסכלינג, בצפון-מערב הולאנד.

ראש עיריית האי, המונה ל-

ראש עיריית האי, המונה ל-

To Drachten with our best wishes

K.O. ISRAEL

הנהיג. הרכב הלא כל עם המצויים אין גלים בדי למחר את שני המינים -
 ואלהי השבת שהיא לראו באלו הקרב נפגלים, עם המים הסקווט לנה סביב
 לסדר מעלה אחרים, וציון אחרים למינים השונים. קצתו מיהל להקצות ה
 ומתאן למחרת צדק למה - אך לנה זקראג הממון לקצת צדק ביום
 המלאן לזאנא.

אם כבוסה ל. י וזה הענין הסקוויט סברטן פי הקצובה
 שחילנו למק אגה, אינה אלא אלף ג למה ב' גזימי ואחיה סיטי
 הענין קובץ ל הניח אחר וסיטה מאולפט ואחר כך העברה בל
 במה פקדים וכל הפקידו מונחה למנה יא' ולנוי האקלים, קאו, גלם
 הוא הקפד נחם גזון המוקדים למלך בדרך.

גה לספדן, עמוד והתקצוטה מרפא ספדא מהמזון המלאן, לקצת אלס
 ספר אג הירצוניה צדקה צדק אלס יור המלאות הסקווט סאן, טלמא בדי
 סטור אתם למה, שחילנו למה כי בשרה מרפא לזא וזלאל לראוניה

גזון לך את לבי. אחרי כן ג' טקס (גמא למה את המינים)
 עזרה המורה על המהלך צדקה אלמ הקצוב - המלך שלם
 הלאקטס הענין את צדקה המלך והמורה למה לזא המלך שלם

האימה להנהיג מקומות את הממון לני, כלמה המלך למלך אחר
 (למה אתם המלך היום עמדת עם הלאקט, אך הפעלם להלך את הקצובה
 סקווטניה) בקצוב לפעול ד' 2. אין למחר את ההקצובה והצב
 למלך לני עקב הירצוניה

אין חפה קצוב למחר את קצוב הממון עם הממון -
 כבי המלך קצוב (ואס' 248) נחלל האלקים ומחרים לויביתם בלז
 וילל. גרעה מלך למה כבי לזא גמתי עם הלא. וזלמתי קין
 גזונים ויהלפני. המלך קלה להניח.

(למחרת הממון קצוב הממון לענין) קצוב לזא וזא
 כ היום א אין עמדת) מקמו את הממון למה לזא וזא
 מרר הממון קצוב הממון

המלך לזא וזא קצוב הממון האלק בל קצוב
 בלמ' קצוב לזא וזא למה לזא וזא הממון הממון לזא וזא
 נלמ' אלא הממון הממון לזא וזא הממון הממון לזא וזא

עצמים וקמו עם הממון הממון הממון הממון הממון הממון
 הין הממון הממון הממון הממון הממון הממון הממון הממון
 והממון הממון הממון הממון הממון הממון הממון הממון

ע"פ דברי חכמים שכתבנו להם ויש להם חלק גדול
 מן המעשר והתרומה ויש להם חלק גדול
 מן המעשר והתרומה ויש להם חלק גדול

ע"פ דברי חכמים שכתבנו להם ויש להם חלק גדול
 מן המעשר והתרומה ויש להם חלק גדול
 מן המעשר והתרומה ויש להם חלק גדול

ע"פ דברי חכמים שכתבנו להם ויש להם חלק גדול
 מן המעשר והתרומה ויש להם חלק גדול
 מן המעשר והתרומה ויש להם חלק גדול

ע"פ דברי חכמים שכתבנו להם ויש להם חלק גדול
 מן המעשר והתרומה ויש להם חלק גדול
 מן המעשר והתרומה ויש להם חלק גדול

ט"ב באלול, תשכ"ג
29 באוגוסט, 1963

לאבייר שלום רב!

הן, הן עבור מכתבך הארוך. מאד שמחתי לשמוע על הימים היפים שעברו עליכם
בעזרתכם בארצות אירופה, על המשמעה ועל מצב הרוח הטוב בתוך המשלחה, ועל קבלת הפנים
הבלתי רגילה שזכיתם לה בדרכיכם.
הספקתי כבר לקבל שני עתונים מדרכיכם, ועצם העובדה שאשעו מאמצים בלתי רגילים
בהכניסתם את השפה העברית בתוך עתונם אומר הרבה מאד.
לוינסון הספיק היום למסור לי פרטים מהנטיעה, ואף התרשמותיו הן בלתי רגילות.
שמחתי גם על כך מכל הכתיבות.
אשר לנאחזן הראשון של שני קבוצתנו; שלחתי לכם קטעי עתונות שהבליטו גם כן בצורה לא
רגילה את נאחזתכם, וטבעי הדיבור שהיינו באים ושמחים באותו יום במדה לא מועטה. במחכוון
לא שלחתי לכם מברק ברכה, כי חושבני שהטעם הטוב לא מרשה זאת, והערתה לגולני ששלח לכם את
מברק הברכה. אני מקווה שגם בעתיד העמיתו כבוד בכל משחק. אסור לנו לדרוש שבכל משחק
הנצחון, אבל ברור שנשמח מאד אם זה בכל זאת יעלה בידכם.
אין לי הזמן לכתוב לכם כפורטות; הנני מאד עמוס עבודה. בכל מקום חסר מישהו.
אנו עומדים בפני פתיחה שנת הלימודים, לפני החגים, תכנית ההקפאה וכל הדברים האחרים, ממש
אוכלים את הזמן. לכם, שחנכם פטורים כעת מפאמצים אלה, תהנו במיוחד ותחזרו צאצא בריאים
ועליזים עם התרשמות וחוויית שמתן עוד חיזונו זמן רב.
ד"ש לכולם והצלחה בכל מקום שתופיעו.

שלך,

לי כהן

ט" באבול, חש
29 באוגוסט, 3

למפי שלום רב!

חן, הן עבור הגלויות, מכתבין וגם השיחה הסלפונית. אני כה עמוס בעבודה שקשה לי לכתוב לך מכתבים ארוכים, ולכן הסתפק בשורות ספורות.

אנו משתלטים לא רק לעשות הכל מה שחובבן, אלא גם להתחיל בדברים שהשבנו להתחיל וגם להיות מוכנים לפתיחת שנת הלימודים החדשה.

המול יצא מרכז ל-80 יחידות דיור, וכך יצאו טיוטות חוזים לחברות בענין חכירת החקלאות. את הביוב מהחילים ביום ראשון זה.

בוקרין ממלא את מקומך במאמנות, והנני תקוה שכאשר תחזור תמצא שולחן נקי. אני מניח שקבלת קטעי העתונות שלחתי לך, אבקשך להסביר לחברים שמטעמי נימוס לא שלחתי מברקי ברכה על ואף הערתי לגולני לא לעשות זאת להבא.

העתון המקומי מדרכתך הנני מקבל באופן רצוף עתונים ואף שלחתי להם מברק תודה על כך. כמו כן שלחתי מכתב נימוס לראש העיר דרבטן.

בקריה-אוננו שמחים על ההישגים שלכם, והנני תקוה שתחמידו בהם.

מהדף הראשון של העתון שהומיע כ-23/8 עשיית מודעה ואשלה לכם אותה בכדי שיוכל להראות זאת לראש העיר וכך לעורר העתון.

לוינזון שחזר היום מסר לי רשמית שהוא מלא התפעלות וחוליות על אותם הימים הספורים שעברו עליו בחולנד.

דרוש בשלום כולם, ואני מאחל לכם הצלחה בכל הופעותיכם.

שלך,

כהן

קריית - אונו מנקרת את דראכטן

לפי יוזמת העיר דראכטן בפריסלנד באו 43 תושבי קריית-אונו להולנד כדי להנות ממכנסת האורחים של מועצת עיריית דראכטן. הישראלים הושכנו אצל תושבי דראכטן, והמועצה שילמה את יתר ההוצאות.

המשלחת הישראלית היתה תחת הנהגתו של סגן ראש המועצה המקומית⁺ מר סמי כץ, בן 39. המועצה המקומית לקחה על עצמה חלק מהוצאות הנסיעה, המשתתפים שלמו את היתר. ההסכם בין קריית-אונו ע"י תל-אביב, המונה שתיים עשר אלף תושבים והעיר דראכטן, סמוך באופי של ההתפתחות של מקומות אלה.

"אנו רוצים לגדול עד 60.000 תושבים" אמר מר כץ בקבלת פנים שאורגנה ע"י הקונסול הישראלי, ד"ר יפוי. חבר נוסף של המועצה, מר שבחאי צבייר אשר ממונה על תוכנית ההתפתחות ספר על כ-40 בתי-מלאכה, אשר מוקמת במרכז התעשייתי כדי לאפשר לתושבי קריית-אונו למצוא תעסוקה במקום ולא להזדקק בנסיעות לעבודה לתל-אביב ופחה-תקוה.

חתמנו על הסכם מיוחד עם חברה דרום אמריקנית בשם "קיראון" היא תבנה על קרקע שלנו עם הון דרום אמריקאי ושוייצרי 4000 דירות מהן יועמדו לרשות המועצה 800, במקביל מכשירה חברה זו אזור תעשייה של 100 דונם.

ישנה מגמה חשובה שניה בחסול אזור המבנים הרעועים של המקום, שנבנה בזמן העלייה ההמונית. משפחות גדולות גרות שם בחדר אחד, ברצוננו לבנות עבורם בתים תמורת תשלום נמוך בפרעון חודשי.

כמו-כך אנו מרחיבים את מתקני הספורט, אנו בונים אצטדיון גדול, שיכול להכיל 50.000 צופים.

תחת הנהגתו של רוני דלל מהפועל קריית-אונו שעלתה השנה לליגה א' הליגה השניה בכדורגל הישראלי שחקה הקבוצה הזו כמה משחקים בדראכטן והסביבה.

הקבוצה, שהורכבה משחקנים של ה"פועל" ו"בית"ר" המקומיות נצחה את - "הדראכטסר בוייס" - 7-2, ו"או.נ.ב." 4-0, נגד "אובסטרלנד" נצחה הקבוצה בתוצאה של 3-0 ונקמה בזה את הפסדה של 5-0 נגד אותה הקבוצה בישראל.

נתלוה אל המשלחת הישראלית קצין המחוז של אזור תל-אביב ממשרד הפנים - מר פרנקל ורעיתו.

(+ הרכב (המועצה) 3-מפא"י, 2-אחדות העבודה, 1 ליברלי, 1 חירות, 1 תדי-לאומי 1-בלתי תלוי.

be - darrigt
voor het
kardh.

---

caspar.

NAAM met voorletters en eventueel beroep of kwaliteit:

drs. W. E. baron van Knobelsdoff

burgemeester der gemeente Smallingerland

Vorig adres: Tjalling Wagenaarstraat 21

NIEUW ADRES:

Fabriciuslaan 67
Drachten

Datum van ingang:

17 dec. 1963

Telefoon:

05120-3761

Postrekening:

Postbus:

Handtekening:

Thank you very

much for the
balpen!

many greetings.

Jan

Dank u veel voor het
mooie pakje. Ik ben er
erg blij mee. Dorien.

Aan de familie

Dank u hartelijk voor
het versje ik vind het
Ik hoop dat ik nog
bij u in Israël kom
komt u ook eens met
hier in Nederland?

De groeten van
van knobelbe
Landelsdorp

ברצוני לסקור בקצור את השבועיים שעברו עלינו מאז עזבנו את הקריה. בלב רועד ציפיתי לבאות. ידעתי שהננו יוצאים לעולם הרחב ומקדון יקר בידינו: השם הטוב של מדינת ישראל כולל קרית-אונו. ידעתי שעל הנהלה המשלחת לעמול ולגבש המשלחת על כל השוני והנגודים שבה. כבר באניה נעשו על ידינו מאמצים ללמד, להדריך, לא להפריז במשמעת אך לא לתת להתפרקות (שהנה טבעית במקרים אלה) להשתלט על החלק הצעיר יותר במשלחת. המאמצים נעשו בזהירות ובחקיפות. קיימתי אפילו ברור עם אחד השחקנים בכדי למנוע קיום יוצאי דופן בחוכנו. החברה התאמנו, והוכנסו לתוך המחשבה על העומד בפניהם. המתרגם שלנו הרצה בפנינו על הולנד.

לא נשכח את הרושם העמוק שעשו עלינו צעירים, יהודים ונוצרים עם צלב על חזיהם, השרים שירים ישראליים ורוקדים רוקדים ישראליים. בסוף הנסיעה ישבנו וקבענו לעצמנו את תכנית הדרך.

בהגיענו לנאפולי אפשרנו לכולם שעה וחצי בקור חפשי בעיר, והמשכנו לרומא. ברומא שהינו שני לילות ויום. ערכנו סיור מאורגן לכל המשלחת במקומות הסטוריים שונים. התפעלנו מכושר היצירה של האדם ובגמר הסיור בקרנו בוהיקן.

מרומא המשכנו לפיזה ומשם אצטצטצ לבנובה. הדרך לבנובה הנה יפה ומרהיבה. עברנו מקומות קייט נהדרים בגבהים שלב רוב הנוסעים באוטובוס שלנו ברח לנעלים. קשה מאד (במכתב המוגבל במקום) לתאר מה עבר בפני עינינו בהמשך הנסיעה. כל המאמצים הפיזיים שנעשו עקב נסיעה של 12 - 15 שעות ליום וחוסר שינה מובהק היו כדאיים. תמונות נוף שראינו בחמונות וטרטי קולנוע לא מביעים אפילו חלק מהנוף שראינו בנסיעתנו. הרים מכוסים שטיחי ירק (לא טעימי בביטוי - בכתבי "שטיחי ירק" במקום "מטחי ירק"), מטחי דשא באורך של קילומטרים רבים, עשרות מפלי מים היורדים מההרים כאילו ריכזו אותם בשורה למסדר, גשרים בלתי ספורים על נהרות ונחלים, אנשים ופינות נוי כאילו הורכבו במיוחד להצגה גדולה ומפוארת. עמקים עם שרשרות הרים מסביבם שרק באמצע היום רואים את השמש וכל היום הנך מרגיש כאילו בין השמשות. בנוסענו הרגשנו כמו בחלום ולא פעם שאלתי את עצמי אם זה כך.

לא אאריך על הבקור בציריך, עברנו את באזל ונכנסנו לקסינו לראות את המקום בו התקיים הקונגרס הצינוני הראשון. הבקור בקלן היה לדעתי מיותר, בפרט הדכאון המשתלט על כל יהודי בראותו את השגשוג הכלכלי והחיים מחוטרי הדאגה.

אך ככותרת הנסיעה ובעצם מטרתה ראינו את הפגישה עם תושבי דרכון. כבר בדרך סיפר לנו דרוקר מרעננה שהעתונות מלאה ידיעות על בקור משלחת מקרית-אונו, וכי מצפים לנו אצטצט בכליון עיניים. אך המציאות עברה את כל הצפוי.

בהתקרבונו לדרכון ראינו מרחוק דגלי לאום שלנו המתנופפים ברוח. נכנסנו לביח התרבות בדרכון וועד קבלה, עתונאים ומכובדי העיר חיכו כבר לבואנו. קבלו אותנו מיד בשפע חמימות. ברכו אותנו, וסמי ענה בקיצור רב לברכות. לכל אחד חיכה כבר המארח (שהתנדב לארח), כל אחד קיבל תיק ניילון עם תכנית הבקור בעברית והולנדית, סיכה דרכון, תכנית העיר והמוסדות, והעתון המקומי מיום 23.8.63 המוקדש ברובו לקרית-אונו שהכיל אפילו מאמר קצר בעברית. הערב בילו כולם עם המארחים. אין מלים בפי לתאר את שמע החמימות ואהבת האדם שהוגשו לנו. באותו אמצע הערב נפגשתי עם ראשי הספורט בעיר בכדי לסדר מגרש אמונים וציוד אמונים לימים הבאים. קבענו מיד שהקבוצה תתאמן למחרת בבוקר לפחות חצי שעה לקראת המשחק שנקבע כבר ביום הראשון לבואנו.

אם כי הוסבר לי ע"י יו"ר אגודת הספורט בדרכון כי הקבוצה שעלינו לשחק אתה, אינה אלא אלופת ליגה ד', פחדתי נורא בפני המפגש. קודם כל העייפות אחרי אנסיעה ממושכת, ואחר כך החברה ככל זאת צעירים ולא הפריזו במנוחה ושינה. נו ושנוי האקלים, קור, גשם, רוח וקצח נכים מבין השחקנים שחלו בדרך.

מה לספר לך, עמדת והתפעלתי שנצא בכבוד מהמבחן הראשון שיקבע ללא ספק את הופעותינו בעתיד. (דרך אגב, יו"ר אגודת הספורט כאן, ששמו ד"ר סטול, אמר לי בפרוש שעלינו לנצח, כי במקרה שנכשל לא יבואו לראותנו). תאר לך את לבי. אחרי כמה גנוני טקס (תראה במקום את התמונות) עלתה תזמורת על המגרש, סבבה אותן הקבוצות, החליפו דגלים, השופטים הגבילו את צדי המגרש והמשחק החל. לאט לאט הוקל לי. ראיתי שהחברה מקיימים את הבטחתם לי לעשות הכל למען לנצח (שוחחתי אתם באותו היום פעמים על הנושא, אך הדגשתי שהכל אבל בצורה ספורטיבית). בקצור נצחנו 2:7. אין לתאר את ההערכה והכבוד שחלקו לנו עקב הנצחון.

אני רוצה קצת לחזור ולציין את קבלת המשלחת ע"י המארחים. כבר באותו ערב (יום ו') נהפכו האורחים והמארחים לידידים בלב ונפש. תופעה מופלאה כזו לא הייתי עד היום. ובמיוחד בין גויים ויהודים. פשוט קשה להבין.

למחרת התענינתי בכחוב בעתונים עלינו (עתונים של יום ו' ושבת, כי ביום א' אין עתונים). בלקחי את העתונים היה לי הרושם שאנו מהווים מרכז התענינות בעולם.

המוצאי שבת ערכו לנו קבלת פנים באותו האולם בו נהקבלנו ביום ו'. ערב שנוכחים בו שמנה וסלחה של דרכטן והסביבה לא נשכח אותו הרבה זמן. החברה שלנו (הכדורגלנים) הוכיחו את עצמם ולקחו על עצמם את המשימה להפיץ את הזמר הישראלי בין ההולנדים. אחד השחקנים (פולבר) נהפך למנחה הערב והקסים את ההולנדים באפשרויותיו, (כי גם בשדה המשחק היה טוב).

26/8. פרטים מדויקים על שהותנו כאן עוד אעביר בהזדמנות אחרת).

היום הרצה בפנינו ראש עיריית דרכטן על עירו והתפתחותה. נשלאו הרבה שאלות. טכמנו על פגישה מיוחדת בין אנשי עיריית דרכטן וחברי המועצה. לאחר מכן בקרנו בביה"ר "פיליפס". כולם מקבלים אותנו להפליא, ונצטרך לעמול קשות בכדי לגמול להם על לבביותם.

27/8

בקרנו היום בגרונינגן, עיר המונה 140.000 תושבים ויפה מאד. העירייה ארחה אותנו בצורה יוצאת מהכלל. בשיחה עם מזכיר העיר שהנו אישיות חשובה וממנהיגי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית באיזור, הוברר לי שהוא הנו יהודי ומבקר מזמן לזמן בארץ.

היום העתונות המקומית האיזורית והארצית מלאה פרטים על המשחק. קבלת הפנים ועל הדברים שנאמרו על ידי אנשי המשלחה. האיש שהנני נמצא אצלו אוסף עבור כל קטע המזכיר את קריה-אוננו.

היום החברה עורכים אמוץ, יעשו מקלחות חמות ויקבלו טפול ועסוי.

אני חייב לגמור כי הנני ממהר למגורש השוכן די רחוק מבית מארחי (האמוץ מחקיים ב-8.39 בערב לאור חשמל) והנני רוצה להעביר את המכתב ללוינסון העוזב מחר וחוזר ארצה.

אני רוצה לשלוח את מיטב ברכותי וברכות אשתי וכל חברי המשלחה לך ולמשפחתך, ולכל אנשי הקרה.

אבקשך למסור דרישות שלום מיוחדות לחברי המועצה, לעובדי המועצה לידידי "הפועל", לחברי מפלגה, למכרים וידידים.

אשתדל בהזדמנות הראשונה למסור יותר פרטים, אך אנשי דרכטן ממלאים את זמננו עד לשעה מאוחרת בלילה, כך שמכתבים מהווים בעיה קשה.

צבייר.

מעריב

עיתון ערב בלתי-חלוי

- שרות חדשות מהיר ומהימן
  - תוכן רציני המגוש רמזוני כל ומרתק
  - מדורים מיוחדים לכלכלה, לספרות, לאשה ולמשפחה.
  - לספורט ולבידור
  - שרות צילומים מקיף מהארץ ומהעולם
- כל אלה עשו את מעריב לא רק לעיתון הנפוץ ביותר במדינה, אלא גם לאמצעי היעיל ביותר של פרסום

מבנות לפי טחנות
 00
 רח' המבול ירושלים
 ת.ד. 14724 יפו 24553

13. VII. 1952

קרית אונו תכרות ברית עם העיר דראכטן בהולנד

— מאת ברוך מאירי —

משלחת מיוחדת מקרית-אונו, ומתוכה ארבעה חברי מועצה, תצא בחודש אוגוסט להולנד לטרת ברית-תאומות עם העיר הקטנה דראכטן.

הקשר בין העיר ההולנדית לבין קרית-אונו נוצר באקראי: כשהגיעה משלחת מהעיר ההולנדית אופסטרלנד לערוך ברית תאומות עם רעננה הועלתה הצעה לראש המועצה המקומית קרית-אונו. מר יעקב כהן, לכתוב ברית כזאת עם אחת הערים בהולנד. מר כהן השיב שתחילה יש להביט על הזמנה רשמית מצד ההולנדים. נראה כי האופסטרלנד הציעו זאת לראש העיר דראכטן, שקיבל את הצעה דראכטן תחזיר כנראה בקורבומלין לקהילת-אונו בשנה הבאה.

לאחר כמה דחיות הועלה חשש שהנסיעה להולנד תבוטל מסיבות שונות. אולם בסוף השבוע שעבר הגיע למועצה המקומית קרית-אונו מכתב-הזמנה רשמי מההולנדים, שבו הם מזמינים משלחת ישראלית בת 45 איש לביקור בעירם.

המועצה המקומית אישרה עקרונות את הנסיעה. בראש המשלחת יעמוד סגן יו"ד המועצה, מר סמי כץ. יילוו אליו שלושת חברי המועצה מ. לוינסון, ב. צבייר וג. שור רבני המייצגים מפלגות שונות במועצה.

המשלחת מקרית-אונו תגיע להולנד ב-23 באוגוסט ותשהה שם כשבועיים.

את "מסמך" המשלחת תהווה קבוצת הכדורגל של "הפועל" המקומית שתחזוק ב-כמה שחקני בית-ד. הכדורגל לנים יערכו ארבעה משחקים עם קבוצות מהליגות הגמורות בהולנד. המשלחת תסייר גם בכמה ארצות במערב אירופה.

Drachten, 4-5-'64.

Dear Mr and Mrs Kohler,

My husband and I want to thank you again for everything you have done for us during our stay with you and we do hope that one day you will both be able to come over to Holland and stay with us so that we can reciprocate at least part of your overwhelming hospitality. (I will guarantee you more than four hours sleep a night!)

The journey back home went very quick and comfortable. The first part of the flight we had good weather and we enjoyed the view over the Greek islands in the blue mediterranean and the Swiss alps.

In Holland it is very cold - a strong wind is blowing and now and

hey hey Ihre liebe, wunderschöne Karte mitten in
die vollen Glückwünsche hinein, sodass ich diesen
Gruss als solchen annehmen. Ich danke Ihnen von
Herzen für das andauernde liebe Gedanken. Auch wir
beide sind glücklich, nun persönlich mit Ihnen Kontakt
gehabt zu haben. Wir denken noch gern an das kurze aber
so liebe Treffen in Plauen.

Auch von mirer Team viele liebe Grüße

u. Dank von Ihrem alten Fr. Leo

P.S. Guten Erfolg für Ihre Pläne!

Liebe Gratulanten!

Obwohl ich heimlich wollt' verschwinden,
konnt' mancher mich noch immer finden.

Es wurde meiner lieb gedacht
und Blumen, Wünsche viel gebracht.

Ja, ja! Ich wurde 80 Jahr!

Mir dünkt's, es ist noch gar nicht wahr.

Dabei bin ich noch froh und munter,

Und trink' noch meinen Schoppen r'unter.

Drum, aus der Wünsche langen Leiter

Geb' ich zum Dank Euch einen weiter:

Wer des Morgens dreimal schmunzelt,

Mittags nicht die Stirne runzelt,

Abend's singt, daß laut es schallt,

Der wird Hundert Jahre alt.

Hann 25.10.64.

Mein hochverehrter Herr Kahn!

Ganz genau an meinem Geburtstag

ברכת ברוכים הבאים לאורחים מקריית-אוננו,
מאי דר"ס ו.א. בארון פן-קנובלסדורף,
ראש עיריית סמלינגרלנד.

גבירותי ורבותי.

זכות נעימה היא לי לברך אתכם - ובמיוחד את אורחינו
מישראל - בשם מועצה עיריית סמלינגרלנד.

אנו מקווים בשבועות הקרובים - במסעו את דלתות
בתינו ולבבותינו פתוחים - תרגישו את עצמכם בבית.

ברשותכם אביע כמה מהרהורי לבי כשהחל הדיון בדבר
חלופי תושבים בין קריית-אוננו שלכם וקריית-סמלינגרלנד שלנו.

בתולדות הימים היה המיד - ליד שמחת היים רבה - גם
יגון אשר מוכר לעמכם - במיוחד לעמכם. דמעות רבות הושלו ודם רב
נשפך ללא תועלת.

בעיקר אדם של החיים - אשר מתבטא בדם ודמעות,
היה תמיד אדם בלתי-נפרד של קיומנו ורק מעטים מאתנו הם כל כך חזקים
ונבוניים שהם עוברים אפילו את הסבל הגדול ביותר כהליך של הבשלה
רוחנית.

לאדם תלק אה של החיים ישנם רבים אחרים, והמסורת
להם הוא שגם הם מאטיירים בשטח החמרי. האנוכיות האנושית - נראה
שהיא היא הכוח המניע החשוב ביותר באנושות.

נחשוב בהקשר לכך רק על העובדה שעוד תמיד ישנם
בעולם שטחים גדולים, ובהם תימים אנשים ברמה שהיא מתחת למינימום בו
בזמן שלאחרים יש די והותר לקיומם.

אצלנו בהולנד כבר הגענו להשגים נכבדים בשטח זה.
אף כי גם כאן יש עוד הרבה לשנות. אך בדרך כלל אפשר לומר שבעולם
כולו, רוב האנשים התברכו בהרבה פחות.

המהשבה שמטרת החיים אינה יכולה להיות הרצון להתעשר
אישית או לשנת את האינטרסים של קבוצה קטנה - מחשבה זו מוצאת
למרבה המזל, יותר ויותר תומכים. בכל זאת עדיין רחוקה הדרך עד
שמחשבה זו תהיה חלק בלתי-נפרד מהרבות היינו.

נקוה שאמנם גיע למטרה זו ושהתפתות זו לא תעוכב
או תתוסל על ידי רצון הכבוש ויאר ההרס.

למרבה המזל - ישנם סמנים אשר מראים שהתפתות זו
ודאי שאינה בלתי-ניתנית להשגה.

במשך הדורות נסתה האנושות תמיד, לפי מיטב יכולתה
להרוג ולהשמיד - וכעת האמצעים לכך הגיעו לשיא השכלול. ודוקא
אפשרויות איומות אלה הופכות את יאר ההרס להפוכו - כי במציאותנו
"הרס" פרושהדבר: "הרס עצמי". בנשק של ימינו אנו אי אפשר להרוג
מבלי להרוג, ודוקא דבר זה פותח פתח לתקוה שהאינטרס העממי יאפשר
דו-קיום בשלום - פחות או יותר.

אחד הגורמים העמוקים של רעה רבה, השנאה האנושית,
יש לה כבני לואי הרעב והעוני. אלה מביאים, כשהתנאים מסייעים לכך,
לידי יאר התבלטות של קבוצות גדולות, אפילו של עמים שלמים.

למזלנו, מנסים להתקרב אחד לשני בשטחים רבים, ועל
ידי התקרבות להשיג הבנה למחשבתם ולרצונם של אחרים.

~~מס' 100~~
~~מס' 100~~
~~מס' 100~~

לפי יוזמה העיר דראכטן בפריסלנד באו 43 תושבי קריית-אונז להולנד כדי להנות מהכנסת האורחים של מועצה עיריית דראכטן. הישראלים הושבעו אצל תושבי דראכטן, והמועצה שילמה את יתר ההוצאות.

המשלחת הישראלית הייתה תחת הנהגתו של סגן ראש המועצה המקומית מר טמי כץ, בן 39. המועצה המקומית לקחה על עצמה חלק מהוצאות הנסיעה, המטותפים שלמו את היתר. ההסכם בין קריית-אונז ע"י תל-אביב, המונה שתיים עשר אלף תושבים והעיר דראכטן, סמוך באופי של ההתפתחות של מקומות אלה.

"אנו רוצים לגדול עד 60.000 תושבים" אמר מר כץ בקבלת פנים שאורגנה ע"י הקונסול הישראלי, ד"ר יפוי. חבר נוסף של המועצה, מר שבחאי צבייר אשר מסונה על תוכנית ההתפתחות ספר על כ-40 בתי-מלאכה, אשר מוקמת במרכז התעשייתי כדי לאפשר לתושבי קריית-אונז למצוא תעסוקה במקום ולא להזדקק בנסיעות לעבודה לתל-אביב ופתח-תקווה.

התמנו על הסכם מיוחד עם חברה דרום אמריקנית בשם "קיראון" היא תבנה על קרקע שלנו עם הון דרום אמריקאי ושוייצרי 4000 דירות מהן יועמדו לרשות המועצה 800, במקביל מבשרה חברה זו אזור תעשייה של 100 דונם.

ישנה מגמה חשובה שניה בחסול אזור המבנים הרעועים של המקום, שנבנה בזמן העלייה ההמונית. משפחות גדולות גרות שם בחור אחד, ברצוננו לבנות עבורם בתים המורה השלום נמוך בפרעון חודשי.

כמו-כך אנו מרחיבים את מתקני הספורט, אנו בונים אצטדיון גדול, שיכול להכיל 50.000 צופים.

תחת הנהגתו של רוני דלל מהמועל קריית-אונז שעלתה השנה לליגה א' הליגה השניה בכדורגל הישראלי שחקה הקבוצה הזו כמה משחקים בדראכטן והסביבה.

הקבוצה, שהורכבה משחקנים של ה"מועל" ו"בית"ר" המקומיות נצחה את "הדראכטן בוייס" - 7-2, ו"או.ג.ב." 4-0, נגד "אובסטרלנד" נצחה הקבוצה בתוצאה של 3-0 ונקמה בזה את הפסדה של 5-0 נגד אותה הקבוצה בישראל.

נתלוח אל המשלחת הישראלית קצין המחוז של אזור תל-אביב ממשרד הפנים - מר פרנקל ורעייתו.

(+) הרכב (המועצה) 3-מפא"י, 2-אחדות העבודה, 1 ליברלי, 1 חירות, 1 חדי-לאומי 1-בלתי חלוי.

כי האדם חי באמת רק כשהוא חי מתוך דו-שיח, כלומר כשהוא מגיע ליחסים עם אהיו-בני אנוש. להיות סולידרי עם כל דאגותיו וצרותיו ושמתחיליו של האה, זוהי בעצם תוצאה מובנת של אהיו-דו-שיח, בו האלוהים פונה אל כל אדם ואדם.

מדוע, איפוא, הנני מדגיש אותן מחשבות, אשר כשלעצמן אינן מובאות למסקנותיהן הטבעיות? כיון שמחתי גדולה כל כך על שנפל בחלקי לברך כאן את נציגיו של עם אשר גאותו על ספרותו הגדולה, הפילוסופיה וכתבים הדתיים שלו.

עם של אנשי-רוח גדולים - עם אשר סבל במידה שאין לתארה - אפילו עוד לפני זמן קצר, בזמן מלחמת העולם.

עם, שאנו מכבדים אותו, שאנו רוצים לשמוע אודותיו ולהכירו היטב. ודוקא עם נציגיו של זה קל הדבר, להתעמק במובנים העמוקים יותר של הלופים הדתיים כאלה.

להתעמק במחשבה אודות התפקיד הכללי - תפקידו של כל אדם בכל מקום בעולם - וזה באותה רוח שהזכרתי קודם ואשר נשאת אל כל העולם על ידי אחד האנשיכם הגדולים: מרסין בובר.

דבר זה כולל בין השאר: בניית "עולם זמני טוב יותר". למראית עין זה נראה רק "עולם תומרי טוב יותר", אבל רק בעזרת חמריית זו אפשר להביע את הערכים הרוחניים של האנושות.

הדבר אפשרי רק בתנאי שיוצאים מההנחה שאין צורך שבעולם הרוחני של כל אחד יהיה זהה עם זה של חברו. צריך להבין שרבים מנסים - כל אחד בדרכו הוא - להגיע לאותה מטרה. והכרחי הוא שנבין שהאמת אינה הרכוש הבלעדי של איש מאתנו.

גבירותי ורבותי. סלחו לי על דברי המסורבלים במקצת. נקוה שחלופי המחשבה שלנו תעמודנה בעיקר בסימן של "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד".

תלמדו בשבועות הקרובים שאנו יודעים להנות מהצדדים הנעימים של החיים.

הנני מאחל לכם בלוי נעים בקרבנו.

הבת נולדה - אבל בעל-השמוחה היה אחר

ישראל. החברה ההולאנדית התקשרה עם חברת "אל על" ותוך תיאום סדר שאחת תסיע אותו לרומא, והשנייה מאיטליה לישראל.

היו שהציעו לקרוא לילדה בשם דראכטן, לכבוד "העיר התאומה". היה שמה מאוד — אולם כשהגיעה המשלחת חזרה לדראכטן, התברר שהיתה... טעות.

המברק היה מיועד למר שהרכני. חבר מועצת קר-ית-אונו. המשתתף במשלחת. במברק זה הודיע לו ידו כי נולדה לו — לילדה! — בת.

אנשי הדואר בדראכטן לא יכלו כנראה לפענח את השם, ואז שאלו מי מבין חברי המשלחת מצפה לתינוק. נודע להם, שרעייתו של מר ססלר היא בת הודש האחרון להריונה. אנשי הדואר, פעלו לפי ההגיון — והודיעו למר ססלר על הולדת הבת...

— מאת ברוך מאירי —

שליח "מקריב" בהולאנד לאחר שלוש שעות של שייט באחד מאגמיה הצפוניים של הולאנד, הת-יישבה משלחת קרית-אונו, השוהה עתה בהולאנד, ב"עיר התאומה" דראכטן, לאכול ארוחת צהרים ב-אחד מבתי-הקפה.

לפתע נראה אחד המלצרים כשהוא רץ לעבר ראש המשלחת, מר ססלר, ומבקש ממנו לגשת לסלפון. באותה שיתה מסר לו סניף הדואר בדראכטן, שיש מברק בשביל מר ססלר, שחקן "הפועל" קר-ית-אונו, חבר המשלחת — ותוכנו: לאשתו נולדה בת במזל טוב.

השמוחה בין חברי המשלחת היתה גדולה. הרמנו כוסות להיים, נשלח מברק ברכה לאשתו של ססלר ו-התקשרו עם חברת "ק.ל.מ." ההולאנדית, כדי שזו תטיס את בעל-השמוחה ל-

ס' ספר	שם ספר	שם מחבר	מ' עמ'	ש"ס	המחבר	שם המחבר	המחבר
1	סמי	פ	5	40	ליבניץ	דקדוק כוננות פנימית	יו"כ המשלה
2	שכה	פ	7	40	ו	דקדוק כוננות פנימית	אשר מני סמי כ
3	שקלא	צדק	5	42	ליבניץ	דקדוק כוננות אנלית	יו"כ המשלה הסטוטורי דקדוק כוננות פנימית
4	הקדק	צדק	7	40	ו	דקדוק כוננות אנלית	אשר מני צדק שקלא
5	ויקטו	שפרקני	5	37	ליבניץ	דקדוק אנלית כוננות דקדוק	חקר המודיעה המקומית
6	אולנה	שפרקני	7	78	ליבניץ	דקדוק אנלית דקדוק	אשר מני שפרקני ויקטו
7	יוסף	אוינסון	5	47	פד' פ	דקדוק כוננות	חקר המודיעה המקומית
8	עופ	צדק	5	48	ליבניץ	דקדוק אנלית כוננות	מבט המודיעה המקומית קי אינו
9	אורנה	צדק	5	44	צדק	דקדוק כוננות	מבט המודיעה המקומית קי אינו
10	אורנה	אויצקוביץ	7	40	צדק	דקדוק כוננות	אשר מני אויצקוביץ אורנה
11	צוסטק	מנפן	5	53	צדק	דקדוק פנימית	חקר המודיעה המקומית
12	יונה	מנפן	7	52	צדק	דקדוק כוננות	אשר מני מנפן צוסטק
13	יצחק	יצחק	5	35	צדק	דקדוק כוננות	חקר המודיעה המקומית
14	יומן	סילמן	5	23	צדק	דקדוק	חקר המודיעה המקומית
15	שמעון	האוס	5	65	אויצקוביץ	דקדוק כוננות אנלית	רוכסא המשלה
16	מאונד	האוס	7	55	ליבניץ	דקדוק כוננות	אשר מני האוס
17	אשר	אולט	5	37	צדק	דקדוק כוננות אנלית	מאונד יקוביץ המקומית

ל'ק'ן	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	5	27	פ'ק'י'פ	ק'ר'נ'ל	37
~~ל'ק'ן~~	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	5	52	פ'ק'י'פ	י'ס'ר'ל	38
מ'ל'ק'ס	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	5	46	פ'ק'י'פ	מ'ל'ק'ס	39
~~מ'ל'ק'ס~~	~~ד'ק'ס'ה~~	~~ד'מ'מ'ה~~	~~5~~	~~40~~	~~פ'ק'י'פ~~	~~מ'ל'ק'ס~~	~~40~~
ד'מ'מ'ה	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	5	22	פ'ק'י'פ	מ'ל'ק'ס	40
ד'מ'מ'ה	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	5	49	פ'ק'י'פ	י'ס'ר'ל	41
מ'ל'ק'ס	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	2	40	פ'ק'י'פ	מ'ל'ק'ס	42
מ'ל'ק'ס	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	5	40	פ'ק'י'פ	ק'ר'נ'ל	43
ד'מ'מ'ה	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	5	26	פ'ק'י'פ	מ'ל'ק'ס	44
ל'ק'ן	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	5	26	פ'ק'י'פ	י'ס'ר'ל	44
ל'ק'ן	ד'ק'ס'ה	ד'מ'מ'ה	5	26	פ'ק'י'פ	מ'ל'ק'ס	44

ד'מ'מ'ה מ'ל'ק'ס

ד'מ'מ'ה

מ'ל'ק'ס

ד'מ'מ'ה מ'ל'ק'ס

מס' ספר	שם הספר	מחבר	שנת הוצאה לאור	מס' ספר	מחבר	שנת הוצאה לאור	מס' ספר	שם הספר	מחבר	שנת הוצאה לאור
18	שבת	בית	30	30	דקלר ביר	1925	18	אורח מן קמח אורח	הוצאת	1925
19	כאמין	פניו כסני	26	26	כסני נדב אסניוטי קי. אלו	1925	19	שבת	הוצאת	1925
20	שבת	בניו כסני	25	25	מניו אסניוטי נדיסיה	1925	20	אורח מן בניו כסני	הוצאת	1925
21	מנחם	הכסני	24	24	כסני נדב קניו	1925	21	שבת	הוצאת	1925
22	ידני	סופר	22	22	מנחם	1925	22	שבת	הוצאת	1925
23	מנחם	הכסני	20	20	מנחם	1925	23	שבת	הוצאת	1925
24	פירש	סופר	18	18	מנחם	1925	24	שבת	הוצאת	1925
25	כונן	פירש	23	23	מנחם מנחם	1925	25	שבת	הוצאת	1925
26	שבת	כסני	19	19	מנחם מנחם	1925	26	שבת	הוצאת	1925
27	כסני	קניו	22	22	מנחם	1925	27	שבת	הוצאת	1925
28	מנחם	מנחם	27	27	מנחם	1925	28	שבת	הוצאת	1925
29	כסני	כסני	23	23	מנחם	1925	29	שבת	הוצאת	1925
30	כסני	מנחם	26	26	מנחם	1925	30	שבת	הוצאת	1925
31	מנחם	מנחם	26	26	מנחם	1925	31	שבת	הוצאת	1925
32	מנחם	מנחם	27	27	מנחם	1925	32	שבת	הוצאת	1925
33	מנחם	מנחם	20	20	מנחם	1925	33	שבת	הוצאת	1925
34	מנחם	מנחם	20	20	מנחם	1925	34	שבת	הוצאת	1925
35	מנחם	מנחם	20	20	מנחם	1925	35	שבת	הוצאת	1925
36	מנחם	מנחם	27	27	מנחם	1925	36	שבת	הוצאת	1925

No.	Name	Surname	sex	Age	Profession	Education	languages	Remarks
1.	Samuel	Katz	m.	40	Asst. Mayor of Kiryat Ono	Highschool	Hebrew Rumanian German	Head of Delegation
2.	Sarah	Katz	f.	40	Housewife	"	Heb. Germ. English	Wife of Head of Delegation
3.	Shabtay	Zivyer	m.	42	Bookkeeper	"	Heb. Germ. English	Head of Sports Delegation & City Council
4.	Rivka	Zivyer	f.	40	Housewife	"	Heb. Germ. English	Wife of Mr. Zivyer
5.	Victor	Sharabany	m.	31	Clerk	"	Heb. Germ. English	Council Member
6.	Yilana	"	f.	18	"	"	Arabic Heb. English	Wife of Sharaby
7.	Joseph	Levinson	m.	47	Clerk	"	Heb. Germ.	Council Member
8.	David	Anaby	m.	48	"	"	Heb. Germ. English	Sec. of City Council
9.	Abraham	Itchkovitch	m.	44	Council Clerk	Elementary	Heb. Rumanian	Founder of Footbal Team
10.	Leah	"	f.	40	Housewife	"	" "	Wife of Itchkovitch
11.	Gustav	Mandel	m.	53	"	"	" German	Member of "Hapoel" Adm.
12.	Hana	"	f.	52	Housewife	"	" "	Wife of Mandel
13.	Isaac	Jacob	m.	35	Locksmith	"	" "	Member of "Hapoel" Adm.
14.	Johanan	Sileman	m.	23	"	Voc. Sch.	Hebrew	" " " "
15.	Dr. Shimon	Hass	m.	65	Doctor	University	Heb. Ger. Eng.	Doctor of Delegation
16.	Magda	Hass	f.	55	Housewife	Highschool	" "	Wife of Doctor
17.	Asher	Blott	m.	31	Coach	Elementary	" " "	Trainer of team
18.	Sarah	"	f.	30	housewife	highschool	Hebrew	Wife of Trainer
19.	Reuven	Grayersky	m.	26	Youth Leader	"	Heb. German	player
20.	Sarah	"	f.	25	Teacher	"	Heb. Bulgarian	Wife of Grayersky
21.	Mandel	Hochman	m.	24	Refrigeration	Elementary	Heb. Polish	Player
22.	Jacob	Shofer	m.	22	Shopkeeper	"	Heb. Arabic	"
23.	Samuel	Haham	m.	20	soldier	"	" "	"
24.	David	Saadya	m.	18	worker	"	" "	"
25.	Rony	Zalal	m.	23	work manager	Highschool	" "	"
26.	Shalomon	Grin	m.	19	soldier	voc, sch.	Hebrew	"
27.	Zadik	Binn	m.	22	Bank clerk	Highschool	Heb. English	"
28.	Drosper	Hanuna	m.	27	shopkeeper	elementary	" Italian	"
29.	Garazon	Reuben	m.	23	electrician	highschool	" Hung. Rum.	"
30.	Paraz	Saslar	m.	26	"	voc.school	" " Eng.	"
31.	Issac	Majar	m.	26	clerk	highschool	" Pol. Germ.	"
32.	Haled	Babu	m.	21	soldier	Elementary	" Arabic	"
33.	Abraham	Falah	m.	20	"	"	" "	"
34.	Shaul	Halmi	m.	20	Textile	"	" "	"
35.	Zamir	Haba	m.	20	Soldier	"	" "	"
36.	Zevi	Hangri	m.	21	locksmith	"	" "	"
37.	Samuel	Kanzel	m.	27	clerk	"	" "	"
38.	Baruch	Mairi	m.	22	Journalist	highschool	" "	journalist
39.	Joseph	Green	m.	49	House Builder	elementary	" Hungarian	"
40.	Leah	Green	f.	40	housewife	"	" "	wife of Green
41.	Jacob	Ben-Dror	f.	40	clerk	highschool	" Dutch Eng.	Interpreter
42.	Jacob	Shaharabany	m.	26	journalist	"	" English	journalist
43.	David	Rozin	m.	26	clerk	"	" "	player
44.	Jacob	Pulver	m.	26	teacher	"	" English	"

First Name	Surname	sex	Age	Profession	Education	languages	Remarks
Samuel	Katz	m.	40	Asst. Mayor of Kiryat Ono	Highschool	Hebrew Rumanian German	Head of Delegation
2. Sarah	Katz	f.	40	Housewife	"	Heb. Germ. English	Wife of Head of Delegation
3. Shabtay	Zivyer	m.	42	Bookkeeper	"	Heb. Germ. English	Head of Sports Delegation & City Council
4. Rivka	Zivyer	f.	40	Housewife	"	Heb. Germ. English	Wife of Mr. Zivyer
5. Victor	Sharabany	m.	31	Clerk	"	Heb. Germ. English	Council Member
6. Yilana	"	f.	18	"	"	Arabic Heb. English	Wife of Sharaby
7. Joseph	Levinson	m.	47	Clerk	"	Heb. Germ.	Council Member
8. David	Anaby	m.	48	"	"	Heb. Germ. English	Sec. of City Council
9. Abraham	Itchkovitch	m.	44	Council Clerk	Elementary	Heb. Rumanian	Founder of Football Team
10. Leah	"	f.	40	Housewife	"	" "	Wife of Itchkovitch
11. Gustav	Mandel	m.	53	"	"	" German	Member of "Hapoel" Adm.
12. Hena	"	f.	52	Housewife	"	" "	Wife of Mandel
13. Isaac	Jacob	m.	35	Locksmith	"	" "	Member of "Hapoel" Adm.
14. Johanan	Sileman	m.	23	"	Voc. Sch.	Hebrew	" " " "
15. Dr. Shimon	Hass	m.	65	Doctor	University	Heb. Ger. Eng.	Doctor of Delegation
16. Magda	Hass	f.	55	Housewife	Highschool	" "	Wife of Doctor
17. Asher	Blott	m.	31	Coach	Elementary	" "	" Trainer of team
18. Sarah	"	f.	30	housewife	highschool	Hebrew	Wife of Trainer
19. Reuven	Grayersky	m.	26	Youth Leader	"	Heb. German	player
20. Sarah	"	f.	25	Teacher	"	Heb. Bulgarian	Wife of Grayersky
21. Mandel	Hochman	m.	24	Refrigeration	Elementary	Heb. Polish	Player
22. Jacob	Shofer	m.	22	Shopkeeper	"	Heb. Arabic	"
23. Sammel	Heham	m.	20	soldier	"	" "	"
24. David	Saadya	m.	18	worker	"	" "	"
25. Rony	Zalal	m.	23	work manager	Highschool	" "	"
26. Shalomon	Grin	m.	19	soldier	voc, sch.	Hebrew	"
27. Zedik	Binn	m.	22	Bank clerk	Highschool	Heb. English	"
28. Drosper	Hanuna	m.	27	shopkeeper	elementary	" Italian	"
29. Garazon	Reuben	m.	23	electrician	highschool	" Hung. Rum.	"
30. Paras	Saslar	m.	26	"	voc.school	" " Eng.	"
31. Isaac	Majar	m.	26	clerk	highschool	" Pol. Germ.	"
32. Haled	Babu	m.	21	soldier	Elementary	" Arabic	"
33. Abraham	Falah	m.	20	"	"	" "	"
34. Shaul	Halmi	m.	20	Textile	"	" "	"
35. Zamir	Haba	m.	20	Soldier	"	" "	"
36. Zevi	Hangri	m.	21	locksmith	"	" "	"
37. Samuel	Kanzel	m.	27	clerk	"	" "	"
38. Baruch	Mairi	m.	22	Journalist	highschool	" "	journalist
39. Joseph	Green	m.	49	House Builder	elementary	" Hungarian	"
40. Leah	Green	f.	40	housewife	"	" "	wife of Green
41. Jacob	Ben-Dror	f.	40	clerk	highschool	" Dutch Eng.	Interpreter
42. Jacob	Shaharabany	m.	26	journalist	"	" English	journalist
43. David	Rozin	m.	26	clerk	"	" "	player
44. Jacob	Pulver	m.	26	teacher	"	" English	"

3000

12

6, 5 קמס

10 178 ⁸³²
קמס

22

17, 16 קמס

10 קמס

1

הבירה : מקום מושבה של הממשלה - האג (ס' גראוונהאג); הבירה לפי החוקה - אמסטרדאם.

חדגל : הדגל הלאומי, שנקבע בצורתו האחדה ב-1937, הוא חלת - צבעי, עשוי פסים מאוזנים באדום, לבן וכחול-קובאלט.

ההימנון : "ווילהלמוס ואן יאסאובן" (ווילהלם מנאסאון)

המטבע : גולדן (בקיצור פ' לפי מטבע "פלורין" העתיק), המתחלק ל-400 סנטים, הוא כסף נייר הניתן להמרה מסחרית, בעל שער-חליפין רשמי אחד. שווה-הערך נקבע ל-233.861 מיליגראם זהב צרוף. גולדן אחד שווה ל-0.26315 דולר (או דולר אחד = 3.8 גולדן). יש מטבעות של 1, 5, 10 ו-25 סנטים ושטרי - כסף בני 1, 2, 5, 10, 50, 100, 500 ו-1,000 גולדן.

משקלות ומדות: השיטה המטרית היא החוקית.

חגים : ראש השנה האזרחית, 1 בינואר ; יום הולדת המלכה, 30 באפריל ; יום השחרור, 5 במאי ; חג המולד, 25 ו-26 בדצמבר. חגים דתיים בעלי תאריכים משתנים הם יום ששי הטוב, השבת הקדושה, יום ב' בפסחא, יום עליית מרים, ויום ב' אחרי שבועות .

השעון : 1 אה"צ - 12 בצהריים לפי שעון גריניץ'.

המקום, השטח והגבולות : ממלכת ארצות השפלה מורכבת מהולנד, איי האנטילים ההולנדיים, סורינאם וחלק המערבי של גיניאה החדשה. הולנד טוכנה בצפון מערב אירופה בין מעלות האורך 3° 22' ו-7° 13' מזרח ובין מעלות הרוחב 46° 50' ו-33° 53' צפון, והיא גובלת בצפון ובמערב עם הים הצפוני, במזרח עם מערב-גרמניה, ובדרום עם בלגיה. שטח הקרקע שלה היה 32.450 קמ"ר ב-1958 ; מספר זה הולך וגדל במקצת מדי שנה בשנה, כתוצאה מפעולת ייבוש מתמדת.

מיבנה היבנה : הולנד מתחלקת לשלושה אזורים טופוגראפיים : הדיונות, השפלה או ה"פולדרים" (קרקע נמוכה, שנוצרה על ידי ייבוש שטחי-ים וימות, והמוגנה על ידי דייקים), והאזור המזרחי הגבוה יותר, כשתי חמישיות משטחה של הולנד הן אדמות שלמטה מפני הים. שרשרת ארוכה של דיונות-חול לאורך החוף הצפוני שלמטה מפני הים. שרשרת ארוכה של דיונות חול לאורך החוף המערבי מגינה על אסמאדמת - הסחף הנמוכה שממזרח לה מפני הגיאות הבגוהה של הים הצפוני ; הלאה מזרחה ודרומה - מזרחה משתרעים שטחי חול מבולי ואדמת חצץ. הנקודה הגבוהה ביותר - 329 מטר - היא גבעת ואלסרברג שבקצה הדרומי ; בנקודות הנמוכות ביותר - 6 מטרים למטה מפני הים - הן פרינס-אלכסנדר-פולדר צפונית לרוטרדאם וז'יינגרמאר-פולדר, שטח שיבוש מתוך מפרץ הים ז'וידרזא לטעבר (הקרוב עתה ימת-איטל, לאחר שפחתו לעבר הים נסגר על ידי דייק באורך 30 ק"מ, שהוסלם ב-1932). הגדול בין הפולדרים הוא הפולדר הצפוני-מזרחי, ששטחו מגיע ל-480.000 דונאם, דייקים רבים נבנו לאורך נהרות רהיין ומאס (מאז), בחלק מחוף הים הצפוני וכמעט לאורך כל חופו של מפרץ ז'וידרזא לטעבר. כן יש בהולנד בהרבה תעלות, רובן בעלות סכרים מרובים.

האקלים : להולנד אקלים ימי, עם עונות קיץ צוננות ועונות חורף מתונות. הטמפרטורה הממוצעת בינואר היא קצת למעלה מ-2 מעלות, וביולי - קרוב ל-19 מעלות צ. ; הממוצע השנתי הוא כ-10 מעלות. עננות היא בדרך כלל תופעה יומיומית, ובחדשי החורף רבים הערפילים והגשמים. כמות הגשמים השנתיים הממוצעת במרכז הארץ היא כ-69 ס"מ.

הצומח והחי : מיני הצומחה והחי בהולנד הם אלה המצויים באזורי האקלים הממוזג. מיני העצים הרגילים הם אלון, בוקיזה, אורן תרזה ואשור. הציפורים הן מהמנים האופייניים לאירופה המערבית והמרכזית, ומזמן לזמן מופיעות להקות גדולות של שחפים באזורי החוף. הארץ מפורסמת בשל פרחיה, הם פרח-גינה (אשר הידוע שבהם הוא הצבעוני ההולנדי) והן פרחי-בר, כגון חניניות, נוריות ואברש הארגמן, הפורח בטחי האחו בספטמבר. שפע דגים ממינים רבים מצויים לאורך חוף הים הצפוני, באגמים ובנהרות. חיות - בר כמעט ואינן בנמצא.

האוכלוסייה : לפי אומדן מ-1 בינואר 1960, מנחה אוכלוסיית ה' אותה שעה 14.416.700 נפש, מזה יותר מ-30% בערים בנות למעלה מ-100.000 תושבים. שיעור צפיפות האוכלוסייה הוא אחד הגבוהים בעולם - יותר מ-340 נפש לקמ"ר. מבין ארצות מערב אירופה יש להולנד שיעור הילודה הגבוה ביותר (21.8 ל-1,000) ושיעור התמותה הנמוך ביותר (7.7 ל-1,000), והאוכלוסייה מתרבה בשיעור ממוצע של כ-130.000 נפש לשנה. 14 ערים מונות יותר מ-100.000 תושבים כ"א והן: אמסטרדאם עיר הבירה, עם 872,428 תושבים כ-1 בינואר 1959 ; רוטרדאם, עיר הנמל הראשית, 731,048 ; האג, מקום מושב הממשלה 606,825 ; אוטרכט, צומח הרכבות העיקרי, 252,104 ; הארלם, 168,863 ; אינדהובן, מרכז התעשייה הגדול ביותר,

163,083 ; גרוניגן, 143,996 ; טילבורג, 134,974 ; נימאחאן, 127,110 ; ארנהס, 123,128 ; אנסחאדא, 121,981 ; בראדה, 105,531 ; אפלדורן, 101,492 והילוורטוס, 100,369 חוטבים.

קבוצות אתניות: ההולנדים הם עם הומוגני מבחינה אתנית, שמוצאו מטבטים פראנקיים, סאכסיים ופריזיים, מספר היהודים מצעט כיום (כ-25,000).

ה ש פ ה: ההולנדית ("הולאנדס") היא השפה הרשמית ושפת-הדיבור הכללית בכל חלקי הארץ פרט לפריזלנד, שם מדברים רוב החוטבים בלשון הפריזית העתיקה. לשון זו קרובה מאד ללשון האנגלו-סאכסית, אך יש לה הרבה מן המסותף עם ההולנדית. השפה ההולנדית היא לשון מערב-גרמנית. הולנדים רבים מדברים וסומעים גם אנגלית, צרפתית וגרמנית, שמלמדים אותן בבתי-הספר התיכוניים.

ה ד ת: החוקה מבטיחה חופש מלא בעניני דת. כ-43% מכלל החוטבים הם פרוטסטנטים, 38% רומים-קאטולים, 17% ללא כנסיה מוגדרת ו-2% בני דתות שונות אחרות. רוב הפרוטסטנטים מסתייכים לכנסיות קאלוויניסטיות. הגדולה שבהן היא "הכנסיה הרפורמית ההולנדית" ("הארפורמאדא קארק"). כיהות קאלוויניסטיות אחרות הן "חאראפורמאדא קארק" ו"כריסליקא חאראפורמאדא קארק". מספר הלוותראנים לא היה גדול מעולם ומהווה כיום פחות מ-1% מכלל האוכלוסיה. גם מספר הבאפטיסטים ("דופסגאזינדן") הלך ופחת ב-300 השנים האחרונות, והם מהווים כיום פחות מ-1%. שאר הקבוצות הדתיות הן קטנות.

תחבורה: שגשוגה של הולנד בא לה בעיקר מהתפתחות כוחה הימי, וגם כיום ממלאה הספנות תפקיד חשוב בחייה. צי-הסוחר הימי ההולנדי מנה ב-1959 1,766 כלי-טיט, בתפוסה כוללת של 4,610,000 טונות. נמל רוטרדאם, שהנו כיום הנמל השני בגודלו בעולם אחרי נמל ניו-יורק, מטפל בכ-80 מיליון טונות ספנות לשנה. חטיבותו של נמל אמסטרדאם פחתה בהרבה לעומת נמל רוטרדאם, הואיל וזה האחרון שוכן במקום נוח יותר בטפכי שני נהרות גדולים, הרהיין והמאס. אמסטרדאם מחוברת אל הים הצפוני על ידי "העלת הים הצפוני" באורך 29 ק"מ, אך אניות המשתמשות בעלה זו צריכות לעבור דרך טער-הסכר הענקי באימוידן, שהוא הגדול ביותר בעולם: אורכו 406 מטר, רוחבו 51 מטר ועומקו יותר מ-15 מטר. כסלים מהובלת-הסחורות בפנים הולנד מתנהלת בנתיבי מים, ובתחיל 1959 עסקו בכך 18,136 כלי-שיט מסוגים שונים. רשת נתיבי המים העבירים מגיעה לאורך כולל של כ-6,720 ק"מ, מזה כ-4,400 עבירים לספינות בתפוסה של יותר מ-80 טונות.

אורכה הכולל של רשת מסילות הברזל הוא כ-3,200 ק"מ; כמחצית מזה הם קווים חשמליים, המצויידים בציוד החדש ביותר. רשת הדרכים כוללת כ-30,400 ק"מ כבישים סלולים, בכללם מספר כבישים לתנועה מהירה. ב-1958 היו בשמוש 5 מיליון אופניים, לעומת 410,000 מכוניות-נוסעים ו-125,000 משאיות. חברת התעופה ק.ל.מ. ("חברת התעופה המלכתות" - קונינקליקא לוחטפארט מאטפאפי") היא הוותיקה ביותר בעולם מבחינת התיפעול הרצוף בצורה חברה סדירה; היא החלה בטרות ב-1919 ומקיימת כיום קווים ל-155 ערים ב-72 ארצות. אם כי הממשלה ההולנדית מחזיקה בחלק גדול מהון החברה, אין לה זכויות מיוחדות, יתירות ממה שמקנה בעלותה על רוב מניות הבכורה והמנציח הרגילות.

תקשורת: מערכות הדואר, הטלגראף והטלפון נמצאות בתיפעולו של מינהל הדואר. ב-1957 היו בהולנד 2,000 מטרדי-דאר ו-2,250 מטרדי-טלגראף, ומספר הטלפונים הגיע ל-1,318,269. מערכת הראדיו נמצאת בידי חמש חברות פרטיות גדולות שבבעלות ארגונים הללו. אחת מהן היא רומית קאחולית, אחת "נייטראלית", שתי פרוטסטנטיות (מהן אחת "פרוטסטנטית-ליב ליבראלית"), ואחת סוציאליסטית. חמש החברות הללו הקימו מוסד משותף בשם "איחוד-הראדיו ההולנדי" ("נאדארלאנדסא-ראדיו-אוניא"), המטפל באחזקה כל האולפנים, הציוד הטכני, ספריות התקליטים והמוסיקה, התזמורות ובמחן שרותים אחרים לחברות המסתייכות אליו. אין מרטים סידורי פרטומה מסחרית. סידורים לארצות-חוץ נעשים על ידי "טרות הטידור העולמי של הולנד" ("ראדיו נאדארלאנד וואראלדונרופ"), המנוהל על ידי מועצת מנהלים המתמנה על ידי המיניסטר לחינוך, אמנויות ומדעים. טרות זה משרד בגלים קצרים בהולנדית. אפריקאנס, ערבית, אנגלית, מאלאית וספרדית. לשם מימון מערכת הראדיו בכללונה בוח הממשלה, באמצעות מינהל הדואר, דמי רסיון שנתיים בסך 12 גולדן ללמקלט. ב-1958 היו בהולנד 2,490,000 מקלטי ראדיו; נוסף לכך היו 500,000 איט מנויים על מערכת החוט של המקולים שבבעלות המדינה. "קרן-הטלוויזיה ההולנדית" ("נאדארלאנדסא טלוויזי סטיכטינג"), המורכבת מנציגי חברות השיצור, מפיקה ומממנה את התכניות בתחנת הטלוויזיה היחידה של הולנד, הנוסדה ב-1951. ב-1958 היו הנולבהולנג כ-300,000 מקלטי טלוויזיה.

היסטוריה:

בעת שכבש יוליוס הקיסר, בשנת 55 לפנה"ס לערך, חלק גדול מהספלה שבקירבת טפכי הנהרות רהיין ומאס, ישבו באזור זה בטטים קלטיים וגרמניים. צפוניה יותר ישב שבט גרמני אחר, הפריזים. כעבור 300 שנה פלט לאזור זה, שנקרא "ארצות הספלה", שבט גרמני חזק הרבה יותר, שנודע אחר-כך בשם "פראנקים הסאליים" או "הפראנקים-המערביים", והדף את הפריזים בהדרגה אל החוף המזרחי של הים הצפוני, פרט לקצה הצפוני של האזור היבטחי, מקום שם ישבו בני שבט סאכסי. עד לחקופת קארל הגדול

(742-814) הוכנעו הסאכסים והפריזים כליל על ידי הפראנקים המערביים, והלטון הפראנקי באה במקום הרומית והספות של הטבטים הגרמניים הקודמים.

זמן קצר אחרי מות קראל הגדול והתפוררות ממלכתו, נוסדו בארצות הספלה מספר דוכסיות ורוזנויות על ידי אצילים מקומיים. במאה ה-15 נרכשו הללו על ידי הדוכסים מבורגונדיה, ועם ניסואי מאריה מבורגונדיה ב-1477 למי שהיה עתיד להיות הקיסר מאכסימיליאן הראשון. הן עברו לידי בית האבסבורג הגרמני. בנה של מאריה, פיליפ לבית האבסבורג, נשא לאשה את יורשת העצר הספרדית, ונכדה קארל החמישי הוכתר ב-1516 כמלך ספרד. עד סוף תקופת מלכותו (1555) פרש קארל החמישי את שלטונו על ארצות הספלה. בנו, פיליפ (פאליפא) השני, איבד את אהדת העם בארצות-הספלה, לאחר טריכז אח כל מאמציו להעלות גדולתה של ספרד בלבד; הוא הנהיג את מס המכירות ("אלקבלה") השנוא, ובמאמציו לכוונן שלטון ריכוזי ניסה לדכא את החרויות הפוליטיות והדתיות של נתיניו. כתוצאה מכך התקוממו נגדו הרומים-קאטוליים והפרוטסטנטים גם יחד, בהנהגתו של וילאם "השחקן", נסיך אוראניא (אוראנג'), בעל אחוזות גדולות בארצות הספלה, שירש ב-1544 את נסיכות אוראנג הקטנה שבדרום צרפת. במאבקו נגד ספרד איבד וילאם כמעט את כל רכושו, והוא נרצח ב-1584. במסך עטר הסנים הראסונות של המלחמה הממושכת נבד ספרד (1568-1648) קיימו כל 17 המחוזות של ארצות הספלה חזית מאוחדת במרידתם; אולם ב-1578 קם האזור הדרומי (כיום בלגיה) נגד וילאם מאוראניה. ב-1579 כוננו שבעת המחוזות של הצפון ברית רפובליקאית חדשה בשם "המחוזות המאוחדים"; בראש ברית זו עמדו מחוז הולנד, והאומה שנוסדה בהנהגתו נקראה אחר כך כולה בשם זה. בנו של וילאם מאוראניה, מוריץ, כיהן כ"נציב המדינה" ("סטאטהאודר") של הרפובליקה מ-1584 עד 1625 וניהל מערכת מוצלחת נגד ספרד. בינתיים שמרו מחוזות הדרום אמונים לספרד וללכנסיה הרומית-קאטולית, וקיבלו אחר-כך את השם "ארצות הספלה הספרדיות". במאה ה-17 נהיו "המחוזות המאוחדים" למעצמה המסחרית והימית הראסונה במעלה בעולם, אשר סגסוגה ניזון מהמוסבות והיטובים ההולנדיים באיי הודי המזרחיים, הודו, דרום-אפריקה ודרום אמריקה ומקומות אחרים; כך היתה זו תקופה של פריחת האמנות והמדעים בהולנד.

אולם ב-1795, אחרי מאה שנות ירידה, בא הקץ על הרפובליקה ההולנדית, כאשר שטחה נכבד על ידי צרפת. בקונגרס וינה ב-1815 הקימו המעצמות האירופיות הגדולות מדינה חדשה בשם "ממלכת ארצות הספלה", שהורכבה מ"המחוזות המאוחדים" לשעבר ו"ארצות-הספלה הספרדיות לשעבר", והמליכו עליה נסית מבית אוראניא בשם וילאם הראשון. התקוממות המחוזות הדרומיים, שפרצה ב-1830, הביאה לידי כינון ממלכת נפרדת חדשה בשם "ממלכת בלגיה". המלך וילאם הראשון ויתר אז על כסאו לטובת בנו וילאם השני (מלך מ-1840 עד 1849) ואחריה בא וילאם השלישי (מ-1849 עד 1890). המלכה וילהלמינה עלתה על כס-המלוכה כעוצרת-הכתר ב-1890 והוכתרה רשמית ב-1898; היא היתה מלכת הולנד במסך חמישים שנים רצופות. בעת מלחמת העולם הראסונה נטרה הולנד נייטראלית; אך דבר זה לא נתאסר לה במלחמה העולם השניה, לאחר שהגרמנים פלטו לתוכה ב-1940. וילהלמינה סירבה להיכנע לגרמנים ונמלטה לבריטניה יחד עם חברי ממשלתה. אם כי התנגדות ההולנדים לפולשים הנאציים נמשכה חמישה ימים בלבד, נגרם בארץ הרס רב; כמעט כל חלקה התחתי של רוטרדם נמחה מעל פני האדמה, והערים ארנהאם ונימאהאן סבלו נזקים קשים. כך העבירו הנאצים את ציוד בחי החרושה ההולנדיים לגרמניה, פוצצו או טילקו גשרים ומסילות ברזל, שדדו את עדרי הבקר והציפו זלק מאדמות הולנד. אולם העם ההולנדי עמד איתן נגד מטעבדיו, עד שטוחרר על ידי כוחות הברית במאי 1945. ב-1948 ויתרה וילהלמינה על כסאה לטובת בתה, המלכה יוליאנה.

הממשל:

הולנד היא מלוכה קונסטיטוציונית בראשות בית אוראניאנאסאו. סמכות הביצוע נתונה בידי הכתר והקאבינט; זה האחרון מכהן בתפקידו כל עוד הוא נחמן על ידי הרוב בפרלמנט. אין חברי הקאבינט רשאים להיות חברים בפרלמנט. סמכות החקיקה נתונה במשותף בידי הכתר והפרלמנט הדו-ביתי, הקרוי "המעמדות הכלליים" (סטאטן-גנראל). הבית העליון ("ארסטא קאמר") מונה 75 חברים, הנבחרים לתקופת שש שנים על יד מועצות הייצוג המחוזיות, על בסיס של ייצוג יחסי. הבית התחתון ("טוואדא קאמר") מונה 150 חברים, הנבחרים במישרים על ידי העם, גם הם על בסיס של ייצוג יחסי. רק הבית התחתון מוסמך להביא חוקים ולהציע תיקונים, אך הבית העליון יכול לאשר או לדחות חוקים שאוסאו על ידי הבית האחר.

זכות הבחירה ניתנת לכל אזרח הולנדי שהגיע לגיל 23 שנה והיושב בהולנד ישיבת-קבע. כל אזרח שהגיע לגיל 30 שנה רשאי לעמוד לבחירה לפרלמנט, ההצבעה היא חובה, ובדרך כלל משתתפים כמעט כל בעלי זכות הבחירה בבחירות הכלליות.

מושב "המעמדות הכלליים" נפתח על ידי המלכה כל שנה ביום ג' השלישי לחודש ספטמבר, בבית הפרלמנט בהאג. בנאום הכתר, הנקרא בישיבת הפתיחה, מכריזה הממשלה על חכניתה לשנה הבאה. המלכה פועלת כמייעצת לקאבינט וחוחמת על כל החוקים שאוסרו על ידי בית המחוקקים. אם כי להלכה יכולה היא לטרב לחתום על חוק, אין דבר זה קורה למעשה, צואיל והקאבינט אחראי למעשי המלכה. כך, אילו סרבה המלכה לחתום על חוק, היה הקאבינט חייב להתפטר, והמלכה היתה אז נאלצת למצוא קאבינט חזש שיחקבל על דעתו של הפרלמנט.

מפלגות פוליטיות:

בהולנד יש שבע מפלגות פוליטיות עיקריות. הדת ממלאה הפקיד חשוב בחיים הפוליטיים. בעת מלחמת העולם השנייה נעטו מאמצים רבים לצמצם את השפעת הדת על הזירה המדינית, אך בסופו של דבר הוטגו שינויים קלים בלבד, וכיום, כמו בעבר, מוסיפות המפלגות של העדות הדתיות ליהנות מהשפעה ניכרת. המפלגה הפוליטית הדתית בעלת מספר החברים הגדול ביותר היא "מפלגת העם הקאתולית", הדוגלת בממשל דמוקראטי ובדרך ביניים במדיניות הסוציאלית. בסנים האחרונות זכתה במספר גדול ביותר של קולות הבוחרים מפלגת - העבודה / מפלגה סוציאליסטית הדוגלת בחינוך כלכלי. בעוד שהיא מתנגדת לאבסולוטיזם ממלכתי. המפלגה הליברלית, שחודטה אחרי מלחמת העולם השנייה, דוגלת ביזמה חפשית וחופש הפרט, וכן בחקיקה סוציאלית. "המפלגה האנטי-מהפכנית", שנוסדה ב-1879, היא מפלגה קאלוויניסטית ימנית, העוינת את הסוציאליזם. "הברית ההיסטורית הנוצרית" היא מפלגת-מרכז של קאלוויניסטים אורתודוקסים. "המפלגה הרפורמית הפוליטית" היא קבוצה קטנה של קאלוויניסטים אדוקים. המפלגה הקומוניסטית ההולנדית שואפת לכינון חברה קומוניסטית לפי הדוגמה הסובייטית. כל המפלגות חוץ מהקומוניסטים מצדדות במדיניות - חוץ המבוססת על שיתוף פעולה בינלאומי עם הדמוקראטיות המערביות.

הואיל ולטום אחת מבין המפלגות הפוליטיות איך רוב ב"מעמדות הכלכליים", מיוסד הקאבינט על קואליציה של כמה מפלגות, בהתאם לכוחן המספרי. קואליציה של מפלגת העם הקאתולית ומפלגת העבודה היתה בשלטון למן תום מלחמת העולם השנייה ועד דצמבר 1958, כאשר הוקמה קואליציה חדשה של מפלגת העם הקאתולית, המפלגה האנטי-מהפכנית והברית ההיסטורית הנוצרית. בטבלה שלהלן ניתנים מספרי הקולות שקיבלו המפלגות העיקריות בבחירות 1956 ומספרי המנדטים שלהן בבית התחתון של "המעמדות הכלכליים" כחוצאה מבחירות 1956 ו-1959:

מנדטים 1959	מנדטים 1956	קולות 1956	ה מ פ ל ג ה
48	50	1.871.990	מפלגת העבודה
49	49	1.815.242	מפלגת העם הקאתולים
14	15	567.517	המפלגה האנטי-מהפכנית
19	13	502.325	המפלגה הליברלית
12	13	482.848	הברית ההיסטורית הנוצרית
3	7	272.167	המפלגה הקומוניסטית
3	3	129.572	המפלגה הרפורמית הפוליטית
2			המפלגה הפאציפיסטית-הסוציאליסטית

השלטון המקומי:

הולנד מחולקת ל-11 מחוזות. כל מחוז מנוהל על ידי מועצה ייצוג בשם "המעמדות המחוזיים" ("פרובינציאל טטאטן"), הנבחרת בבחירות ישירות לתקופת ארבע שנים. המועצה בוחרת מקרב חבריה ועדה ביצוע קטנה בשם "המעמדות המורשים" (חאדאפוטארדא טטאטן"). כך יושב בכל מחוז נציב מטעם הכתר, המחמנה על ידי המלכה. הרשויות המוניציפאליות (כ-1,000 במספר) מנוהלות על ידי מועצות, הנבחרות במיטריין על ידי התושבים המקומיים לתקופת ארבע שנים, והמחוקקות חוקי עזר מקומיים. סמכויות הביצוע ברשות המוניציפאלית נתונות בידי הנהלה, המורכבת מראש היער ו-זקני העיר; אלה האחרונים נבחרים על ידי המועצה המוניציפאלית מקרב חבריה, בעוד שראש העיר מתמנה על ידי הכתר.

המערכת השיפוטית:

המערכת השיפוטית בהולנד היא בלתי תלויה. המוסד השיפוטי הגבוה ביותר הוא בית הדין העליון לצדק, שהפקידו העיקרי הוא להטגיה על קיום הצדק והמשפט ובפרט לבחון את חוקיותם של פסקי בתי המשפט הנמוכים ממנו. בית הדין העליון, בטבתו כבית דין של הערכאה הראשונה, ממש גם כפוסק אחרון במקרים כשחברי הקאבינט, צירי הפרלמנט או אישים רמי מעלה אחרים נאטמים בעבירות של החוק או במעילה בחפקיד. הדרגים האחרים של המערכת השיפוטית כוללים חמיטה בתי דין לערעורים ("גארגכטסהובן"), 19 בתי משפט מחוזיים ("ארונדיסמנטסראכטבאנקן") ו-62 בתי משפט קאנטונאליים ("קאנטונחארכטן").

הכרזות המזויינים:

חובת-אימון צבאית כללית קיימת בהולנד מאז ראשית המאה הנוכחית. כל הגברים המכשירים, המגיעים לגיל 20 שנה (כ-80,000 כל שנה), עוברים הכשרה צבאית במשך 18 חודשים לפחות. הצבא מורכב מגיס אחד בן חמש דיוויזיות חיל. רגלים ו"משמר לאומי" של מתנדבים, המונים ביחד כ-250,000 איש. הצי מנה ב-1958 נושאת מטוסים אחת, שתי סירות, 12 משחתות ויותר מ-100 כלי-שיט קטנים יותר וספינות עזר; אותה שנה סירתו בצי כ-23,000 איש. חיל האוויר כולל 12 טיסות מטוסי-קרב ומפציצי קרב, מלבד יחידות תובלה ויחידות עזר מיוחדות.

ה ג י ר ה:

במגמה למנוע צפיצות יתר, מעודדת הממשלה הגירה מן הארץ. מאז חוס מלחמת העולם השנייה עזבו את הולנד כ-250,000 הולנדים, טרובם השתקעו בקאנאדה ובאוסטרליה. מספר המהגרים הנכנסים הוא מבוטל.

שיתוף פעולה בינלאומי:

מדיניותה של הולנד, שהיתה בעבר נייטרלית מסורתית, נשתנתה אחרי מלחמת העולם השנייה עם הצטרפותה לכמה בריחות עם מדינות אחרות. הולנד חברה באו"ם ובשלוחותיו המיוחדות באמנת בריטל (המקשרת את ארצות באנאלוקס עם צרפת והממלכה המאוחדת), בנאט"ו, בארגון לשיתוף פעולה כלכלי אירופי ובאיחוד המערבי-אירופי. כן משתייכת הולנד לארגונים בין ממשלתיים רבים. לאחר שבלגיה, הולנד ולוקסמבורג החליטו ב-1944 על כינון איחוד-מכס, נוצרה ב-1 בינואר 1958 המסגרת של "באנאלוקס", ומאז סוחרו כ-95% מהיבוא ההדדי מהגבלות כמותיות. ב-4 בפברואר 1958 הוקם "האיחוד הכלכלי של באנאלוקס", המאפשר לכל אחת משלוש המדינות החברות להתרכז בענפי-ייצור המתאימים ביותר לתנאיה ולהרחיב את השוק הכולל למדינות החברות. אחרי המלחמה קיבלה הולנד 1.12 מיליארד דולר בסיוע כלכלי מארה"ב, שלוש רבעים מזה במענקים יסירים; אולם ב-1953 ויתרה ה" על המשך כל סיוע מסוג זה, לאחר שחזרה למעמד כלכלי איתן.

כ ל כ ל ה:

הולנד היא ארץ חקלאית ותעשייתית כאחד. הואיל ואין בה אוצרות טבע מרובים, מבוססת כלכלתה על יבוא חמרי גלם לטעם עיבודים למוצרים מוגמרים המיועדים ליצוא. כמעט כל ענפי התעשייה - עוסקים בעיבוד חומרי גלם; העיקריים שבהם הם עיבוד מזון, תעשיית-הטקסטיל, תעשיות המחכה והתעשיות החימיות, עיבוד עץ ובתי זיקוק לנפט. החקלאות ממלאה תפקיד חשוב במיוחד בטל העובדה, שלמעלה משליש מכמות התוצרת החקלאית הולך ליצוא. בגלל מיקומה הגיאוגרפי לחוף הים, נמליה המצויינים ונתיבי המים הפנימיים הרבים שלה, התפתחה הולנד למדינה של מסחר, הובלה ותיווך, מקום חסכו בהולנדי תפסו מאז ותמיד ענפי-השרותים השונים כגון בנקים, חברות מסחר, מפעלי ספנות וחברות תיווך ואספקה. בין מדינות העולם עומדת הולנד במקום השמיני בספנות ובמקום השמיני בבניית אניות.

חובטי הולנד נהנים מרמת חיים מן הגבוהות ביותר בעולם. אולם הואיל ומשקה של הולנד תלוי בסחר הבינלאומי, נחונה כלכלתה הלאומית להשפעת תנודות כלכליות בחו"ל, שאין להולנד שליטה עליהן. בתקופה שלאחר המלחמה חלה עלייה מתמדת בייצור: ממד הייצור התעשייתי עלה מ-70 ב-1948 ל-126 ב-1957.

ה כ נ ס ה:

ההכנסה הלאומית גדלה כמעט כפליים בין 1950 ל-1958; אולם אחוז ניכר מגידול זה יש לזקוף על חשבון אינפלציה, שהלכה בד בבד עם עליית הייצור. ב-1958 הסתכמה ההכנסה השנתית ב-29,950 מיליון גולדן, מזה 55% סכר עבודה ו-36% הכנסות מפעלים לא מאוגדים. התוצר הלאומי ברוטו הסתכם ב-1957 ב-31,780 מיליון גולדן והיה מורכב כדלקמן: תעשייה, מכרות, בנין ושרותי אספקה ציבוריים - 13,500 מיליון; חקלאות, משק יערות ודיג - 3,680 מיליון; תחבורה ותקשורת - 3,190 מיליון; מסחר, בנקאית, ביטוח ונכסי דלא ניידי - 5,670 מיליון; מינהל צבור והגנה - 2,270 מיליון; שרתיים - 3,650 מיליון; וענפים אחרים - 180 מיליון גולדן.

כוח - העבודה:

ב-1958 מנתה האוכלוסיה הפעילה-משקית כ-4,350,000 איש, מהם 43% בתעשייה, 30% במסחר ומלאכה ומלאכה, 15% בחקלאות ודיג, 6% בתחבורה ו-6% בשרות ציבורי, שיעור האבטלה נע במקצת בהתאם להזדמנויות התעסוקה העונתיות, אולם הממוצע השנתי היה בשנים האחרונות נמוך יחסית ולא עלה על 3% מכלל האוכלוסיה העובדת.

רוב ארגוני העובדים הוקמו לפי זיקה דתית, כלכלית או פוליטית מסוימת ומשתייכים לדראציות מרכזיות בעלות זיקה דומה. שלושת הארגונים המרכזיים העיקריים הם: "הפדראציה הבינלאומית של איגודים מקצועיים הפשיסטים והמונה כ-486,000 חברים; "תנועת העובדים הקאתולים של הונלנד", המונה כ-415,000 חברים; ו"הפדראציה הלאומית הנוצרית של איגודים מקצועיים בהולנד", הסתדרות פרוטסטאנטיות המונה כ-217,000 חברים. הגדולים שבין האיגודים הנוצריים הם: איגוד עובדי המחנות והחשמל - 87,000 חברים; איגוד עובדי המדינה והציבור - 73,000; איגוד פועלי הבנין - 65,000; איגוד העובדים החקלאיים - 40,000; איגוד עובדים כלליים ועבדי בתי חרושת - 30,000; ואיגוד עובדי התחבורה - 35,000 חברים.

שיעורי השכר נקבעים על ידי "מועצת פיטור ממסלתית", המחוייבת, לפי החוק, להיוועץ ב"מוסד העבודה". מוסד זה, המורכב מנציגי נותני עבודה והעובדים, משמש בגוף לשיחוף פעולה בין שני הצדדים. שיטת ההתיעצות בין המועצה הממשלתית והצדדית הנוגעים בדבר הקטינה את מספר סכסוכי העבודה לשיעור כמעט אפסי. אחד מתפקידי "מוסד העבודה", היינו הייעוץ בדבר עקרונות היסוד של מדיניות השכר, עבר האחרונה - בעקבות סבלת "חוק הארגון המקצועי המאוטר" - לידי "המועצה הכלכלית והסוציאלית", הכוללת נציגי עובדים.

שבוע העבודה הרגיל הוא 48 שעות, ויום עבודה הממוצע הוא 8.5 שעות בימי חול ו-5.5 שעות בשבתות. התנאים הסוציאליים כוללים פיצוי עובדים, ביטוח אבטלה, חטלום ימי מחלה, חטלום ימי חג ושמיים והופעה שנתית בתשלום. קיים איטור על העסקת נשים וקטינים בעבודה לילה.

ח ק ל א ו ת :

כמעט שליש משטח הקרקע הכולל זרוע גדולים חקלאיים וכסתי חמיסיות הן אדמות עשב ואחו. המסקים קטנים בדרך כלל. מאוור שטיעור האדמה החקלאית בהולנד אינו עולה על שני דונאם לנפש, נוהגים החקלאים ההולנדיים עיבוד אדמה אינטנסיבי. תוך שימוש רב המכונות ובזשנים, דבר המביא יבולים גדולים יחסית.

חלק גדול מן הקרקע באזורים המזרחיים והדרומיים מזרועים הוא מאיכות דלה. יתר על כן, שטחים נמוכים נרחבים ספוגים לוחה כה רבה, שלא מסתלים לגדל בהם אלא עשב, דבר שהביא לידי התפתחות עצומה של משק החלב. האדמות הטובות ביותר מאויות ב"פולדריס" המיובטים. היבולים העיקריים הם (לפי הנחונים מ-1957): תפוחי אדמה - 3,741,000 טונות מטריות; טלק טוכר - 2,689,000 טונות; חיטה - 393,000 טונות; שיבולי שועל - 505,000 טונות; שעורה - 292,000 טונות; ושפון - 458,000 טונות. כן יש הרבה עצי פרי, בעיקר תפוחים, אגסים ודובדבנים. הולנד מפורסמת בשל גידול פקעות פרוזים ליצוא. בעיקר צבעונים יקינחונים, נרקיסים רגילים ונרקיסי הצצה, וכרפומים. גידול הפרחים מתרכז באלסמאר ליד אמסטרדאם, ורוב המשתלות נמצאות בבוסקום.

משק בעלי חיים:

גידול בעלי חיים, המהנהל בהולנד בהיקף נרחב, משמש כיסוד למשק החלב רב ממדים, שהיונה מאז ותמיד אחד הענפים החשובים ביותר של המשק ההולנדי. ב-1957 היו בהולנד כ-3,105,000 ראסי בקר, 2,259,000 חזירים, 496,000 כבשים ו-201,000 סוסים, וכן כ-35,154,000 עופות. גידול הבקר מתרכז על מספר גזעים מטובחים, בעיקר במחוז כריזלנד, מקום שם פותחו הגזע הנודע של הפרות ההול-שטיינר-פריזיות, הודות לשטחי המועצה המעולים ועצת הגידול הארוכה. 24 בתים-חרושת לחלב מרוכז שבהולנד מיצרים ב-45% מהתפוקה העולמית; נוסף לאלה יש בהולנד 140 בתי חרושת לאבקת חלב. הולנד מיצרת כ-85,000 טונות מטריות חמאה לשנה, שני שלישים מזה ליצוא. ענף מפורסם אחר היא תעשיית הגבינה; המינים הידועים ביותר הם אדאם, ואודו, וליידן. ב-1957 תפסה הולנד את המקום הראשון בעולם ביצוא חלב מרוכז, את המקום השני ביצוא גבינה, ואת המקום השלישי ביצוא חמאה; כן עומדת הולנד במקום הראשון ביצוא ביצים. גם היצוא של קחלי חזיר ובשר מעושן מגיע לכמויות ניכרות.

ד ל ג :

אף כי הדיג אינו עוד כהם חשוב כפי שהיה במאות ה-16 וה-17, הרי מספק הוא עדיים חלק חשוב לסל-המזון. השלל כולל בעיקר מליחינ, בקלה, דג משה רבנו, דגי סנדל ודגי ים אחרים, וכן צדפות ושבלולים; חלק מזה הולך ליצוא. ערך הידוב הכולל הגיע ב-1957 ל-106 מיליון גולדן. צי-דיג גדול למדי פועל מסחאבאנינגן שבקירבת האג, וצי דיג אחר - מאימוידן, אחרי הפסקה של מאות בשנים חזרו וחידשו ההולנדיים את ציד הליוותינים.

ייעור:

מסק היערות מפותח אך מעט, הואיל וכמעט כל הקרקע משמשת לעיבוד חקלאי ולא לגידול עץ. אפילו שטחי האחו המחוזות דראנתא ופריזלנד הפכו באחרונה לאדמה חקלאית ולא לאזורים מיוערים. בכמה חלקי הונלד צומחים עצי אורן במספר רב למדי.

מכרות:

המינרלים היחידים בעלי ערך מסחרי הם פחם, מלח ונפט. מרבצי פחם חשובים מצויים במחוז לימבורג. בסך הכל יש בהולנד 12 מכרות פחם בעלי ציוד חדיש, מהם ארבעה בבעלותה ובהפעולה של הממשלה. תפוקת הנפט ממחוז דראנתא ובסדה הנפט החדש ליד ואסנאר (פרבר של האז) נסתכמה ב-1957 בכ-1,523,000 טונות נטיות וסיפקה כ-30% מהתצריכת הפנימית. סדה גאז גדול נמצא במחוזות המזרחיים; תפוקת המלח הגיעה ב-1957 ל-7,800,000 טונות, מזה כמחצית ליצוא.

חשמל ואנרגיה:

בהיותה ארץ מיטור, אין הולנד משתמשת בכוח מים לייצור חשמל, כ-75% מחפוקת החשמל הארצית באים מ-20 תחנות כוח תארמיות שבבעלות ציבורית, המופעלות בדרך כלל בפחם ונפט; סאר ה-25% מופקים בתחנות כוח של מפעלי תעשייה. החיטמול מפותח מאד; כוסר הייצור של המיחקנים הקיימים הגיע ב-1957 ל-4,236,000 קילוואט, והתפוקה הסתכמה אותה שנה ב/13,367 מיליון קו"ס.

תעשייה:

במשך כל המאה ה-19 היתה הולנד בעיקרה ארץ חקלאית; אך במאה הנוכחית גדלה התעשייה במידה כזאת, שהיא מספקת כיום כמחצית מהתוצר הלאומי נאטו. בתקופה מאז סוף מלחמת העולם השנייה חלה התפתחות עצומה במיוחד בתעשיית המתכת. מאורע חשוב אחר בשטח התעשייה היה גידולה של חברת "פיליפס" באיינדהובן, שנהיתה ליצרן הגדול ביותר של מוצרי החשמל באירופה כולה. הודות לחברה זו עמדת הולנד כיום במקום השני בעולם (אחרי ארה"ב) ביצוא נורות חשמל וציוד חשמלי. חברה אחרת, שנחלה גם היא הצלחה מפליאה, היא חברת הנפט "רויאל דאץ" פורוליאוט קומפני, שהחלה בפעולתה כמפעל קטן ב-1890 והתפתחה לממדי ענק, עד כי נהיתה, בעקבות מיזוגה עם חברת "טאל", לחברת הנפט הגדולה ביותר בעולם. אם כי כיום עולות עליה כמה חברות אחרות בהיקף הייצור, הרי יש לה עדיין בית הזיקוק הגדול ביותר בעולם - בארבוה, מושבה הולנדית ליד ואנאצואלה, וכך בית הזיקוק הגדול ביותר באירופה - בפארניס, פרבר של רוטרדאם. אחד ממוצרי היצוא העיקריים הוא ברזל גלמי, המיוצר מפירות מיובאות מחו"ל על ידי מפעל הענק ואלזאן אימוידן, שהוקם במקום בו מגיעה תעלת אמסטרדאם אל היס הצפוני. כן פיתחו ההולנדים תעשיות חלימיות ותעשיות טקסטיל עצומות; אלו האחרונות מרוכזות באנסהאדא. בחי החרוטת ההולנדיים לעיבוד מזון הם דוגמה ומופת ליעילות; הייצור מוצרי מזון כגון סימורי דגים, קאקאו ומוצרי קאקאו, סוכר, ממחקים ביסקוויטים וקמח תפוחי אדמה, איפטר להולנד להפוך מאזן סחר שלישי ביותר למאזן כמעט חיובי.

סחר הפנים:

המסחר הקמעוני בהולנד מתנהל ברובו המכריע בחנויות קטנות, בעבודה עצמית של בעליהן. אחדות מבין חנויות הכל בו הגדולות שבערים הראשיות מקיימות סניפים בערים קטנות יותר; כן קיימות כ-30 חברות שטרות לסחר מכולה, המקיימות למעלה מ-1,000 חנויות ברחבי הארץ. יש גם מספר חנויות שרות עצמי. קואופרטיבים חופסיים מקום חשוב בקניות ובייצור; יש כ-300 אגודות צרכנים שיתופיות וכ-1,200 אגודות קנייה חקלאיות שיתופיות.

אמסטרדאם היא המרכז העיקרי למסחר ותעשייה; אחריה באות רוטרדאם והאג. רוב החברות הזרות נהוגות למנות נציג אחד להולנד כולה; אחרות מהן משתמשות בהולנד כמרכז-שיווק לארצות אירופיות אחרות. תנאי המכירה המקובלים הוא תשלום תוך 90 יום מתאריך הקנייה, אך יש יוצאים מן הכלל. אנשי העסק ההולנדיים אינם נוהגים להשתמש במכתבי אטראי, אך יש המשתמשים המימטכים בנקאים לסם תשלום. בסנים האחרונות הלך וגדל היקף הקניות בחטלומי שיעורים. משודי כתי העסק פתוחים בדרך כלל מ-9 בבוקר עד 5 אחה"צ בימי חול ומ-9 בבוקר עד 12 בצהרים בשבתות. חנויות קמעוניות נפתחות כרגיל בין 8 ל-9 בבוקר ונסגרות בין 6 ל-7 בערב, גם כימי חול וגם בשבתות.

הואיל ואין מרטים בהולנד לסדר פרסומת מסחרית ברדיו, משמשים העתונים וכתבי-העת המצויירים כאמצעי הפרסומת העיקרי. באמצעות שטרות העתונים, הפועלות ברחבי הארץ, ניתן להשיג פרסומת כל ארצית על ידי מוצעה אחת ויחידה. כתבי העת הטכניים והמקצועיים המרובים מקבלים מודעות על מוצרים טכניים. אמצעי פרסומת מקובלים אחרים הם סרטי קולנוע, דואר ישיר וכרזות. היריד המסחרי החשוב ביותר מתקיים באוטרכט פעמיים בשנה, באביב ובסתיו.

סחר - החוץ:

בשנים האחרונות הגדילה הולנד את סחרה במוצרי תעשייה וחמרי גלם והקטינה את סחרה במוצרי מזון וחמרי מזון. סחורות היצוא העיקריות הן חמרי דלק, מכונות, כימיקלים טקסטילים ומוצרי חלב. סחורות היבוא העיקריות הן מכונות, נפט ומוצרי ברזל ופלדה. סעיפי היצוא העיקריים היו ב-1958 כדלקמן (לפי הערך, במיליוני גולדן): - חמרי דלק סיכה 1,607.5; מכונות ומכשירי חשמל, 1,427.5; כימיקלים ומוצרי רוקחות 1,035.7; טקסטילים וחוטטים 899.3; מוצרי-חלב 6640.2; בהמות (למזון) ובשר 703.0; ציוד לתחבורה 595.7; ירקות 494.9; מוצרי ברזל ופלדה 500.3; ביצים 371.6; סחורות יצוא אחרות 3,950.1 - ס"ה 12,225.8 מיליון גולדן.

סעיפי היבוא העיקריים היא ב-1958 כדלקמן (לפי הערך, במיליוני גולדן): - מכונות ומכשירי חשמל 2,151.8; נפט ומוצרי נפט 1,813.8; מוצרי ברזל ופלדה 851.2; ציוד לתחבורה 776.2; בדי טקסטיל וחוטטים 682.6; דגנים 731.1; כימיקלים ומוצרי רוקחות 760.2; פחם וקוקס 514.9; טיבי טקסטיל גלמיים 405.8; עץ 347.2; סחורות יבוא אחרות 4,739.4 - ס"ה 13,774.3 מיליון גולדן.

מערב גרמניה עלתה באחרונה למקום ראשון בסחר החוץ ההולנדי, בו עמדו קודם לכן בלגיה ולוקסמבורג. סחר החוץ של הולנד התנהל ב-1958 בעיקר עם המדינות הבאות (לפי הערך, במיליוני גולדן): מערב גרמניה (יצוא 2,320.4, יבוא 2,682.4, גרעון 362.0); בלגיה ולוקסמבורג (יצוא 1,830.1, יבוא 2,458.6, גרעון 628.5); הממלכה המאוחדת (יצוא 1,454.9, יבוא 1,017.7, עודף 437.5); ארה"ב (יצוא 687.4, יבוא 1,553.9, גרעון 866.5). צרפת (יצוא 594.4, יבוא 384.3, עודף 210.1); שוודיה (יצוא 555.6, יבוא 395.2, עודף 160.4); כווית (יצוא 17.1, יבוא 572.2, גרעון 555.1); איטליה (יצוא 334.9, יבוא 242.8, עודף 92.1); סוויץ (יצוא 299.8, יבוא 216.3, עודף 83.5); אינדונסיה (יצוא 110.9, יבוא 307.6, גרעון 196.7); דנמרק (יצוא 321.7, יבוא 91.1, עודף 230.6); ואנאצואלה (יצוא 140.8, יבוא 213.1, גרעון 72.3); מדינות אחרות (יצוא 3,557.8, יבוא 3,639.4, גרעון 81.6) - ס"ה יצוא 12,225.8, יבוא 13,774.3, גרעון 1,548.5 מיליון גולדן.

מאזן - התשלומים:

התפתחותו המתמדת של המשק ההולנדי יצרה בשנים האחרונות סיווי מקשל מוניטארי פנימי ומאזן תשלומים חיובי. במאזן התשלומים של 1957 הופיעה, לעומת גרעון נאטו בסך 342 מיליון גולדן בחשבון הסוּפָּה, יתרה בסך 751 מיליון גולדן בחשבון ההון, כך שהמאזן כולו הסתכם ביתרה בסך 409 מיליון גולדן. היתרה בחשבון ההון נבעה בעיקר מעליית ערכם של ניירות הערך ההולנדיים בחו"ל ומעסקות מלווה עם קרן המטבע הבינלאומי וה"דויטשא באנק". הגרעון בחשבון השוּפָּה נגרם בעיקר על ידי העלייה שחלה הן בצריה הפרטית והן בהסקעות הקבוע.

בנקאות:

"הבנק של הולנד" (נאדארלאנדשא באנק), שהולאם ב-1948, הוא הבנק המרכזי, המכוון את אמיסיות הכסף וערך המטבע, קובע את שערי החליפין למטבע חוץ, מוציא רשיונות מטבע לזרים, ומפקח על הבנקים הפרטיים. מבין כ-40 הבנקים המסחריים הפועלים בהולנד, החשובים ביותר הם "אמסטרדאמשא-אינקאסו באנק", "רוטרדאמשא באנק", טוונטשא באנק ו"חברת הסחר ההולנדית" (נאדארלאנדשא האנדל מאטשאפי). הבנקים הללו מקיימים סניפים במחוזות, וכן ישנם בנקים מחוזיים מקומיים. חשבונות חסכון מתקבלים במשרדי דואר ובבנקים כאחד.

חשיבות יחידה במינה נודעה בהולנד לבנקים לאשראי של החקלאיים, המשרתים את הקואופרטיבים החקלאיים. מוסדות אלה מהווים חלק ניכר של מערכת הבנקאית ההולנדית, הם כבנקים לחסכון והן כבנקים להלוואות. בסוף 1956 היו מופקדים בבנקים - לאשראי של החקלאים כ-40% מכל הפקדונות שבבנקים לחסכון בהולנד, וסכום האשראי הכולל שניתן על ידי הבנקים הללו עלה על זה שניתן על ידי ארבעת הבנקים המסחריים הגדולים ביותר יחד. הצלחת שיטה זו של אשראי חקלאי באה לה בעיקר הודות להכוונתה על ידי שני הבנקים המרכזיים, שהוקמו באוטרקט ואיינדהובן על ידי הבנקים לאשראי המקומיים של החקלאים ברחבי הולנד.

קרנות הזהב ומטבע החוץ של "הבנק של הולנד" הגיעו בסוף 1958 לשיא ללא תקדים - 5.5 מיליארד גולדן. הבנק פעל בשערו לבלימת מגמות אינפלציוניות ובעלותו את שער-הנכיון שלו ל-5%, אך הפחית אותו שוב ל-3% בנובמבר 1958, בעקבות העלייה הרבה במלאי מטבע-החוץ. ב-1957 עטה הבנק למען הקלת המצב בסוק הכספים, בהפחיתו את שיעור הרזרבה, המחייב את הבנקים המסחריים ל-4% בלבד.

מחזור המטבע עליה מ-3,079 מיליון גולדן בסוף 1948 ל-4,718 מיליון גולדן בסוף 1958.

כ י ט ו ח:

חברות פרטיות, העוסקות בביטוח חיים, עומדות תחת פיקוח ממשלתי, ואילו העסקים הפרטיים בביטוח נגד אש ובביטוח ימי הם בלתי תלויים. לחלוטין. ב-1955 עסקו בביטוח חיים בהולנד 60 חברות ביטוח הולנדיות ו-6 חברות ביטוח זרות; אותה שנה עמדו בתוקפן כ-20 מיליון פוליסות של ביטוח חיים בסכום כולל של 20 מיליון גולדן. ב-1958 הסתכמו הכנסות החברות הנ"ל מפרמיות בסך 804 מיליון גולדן, ואילו חסלומיהן למבוטחים הסתכמו ב-238 מיליון גולדן, חברות אל השקיעו כספיהן בעיקר בהלוואות, משכנתאות, ניירות ערך ונכסי דלא ניידים. כ-150 חברות הביטוח ההולנדיות שלא מענף ביטוח החיים עוסקות בביטוח יסר, וחמש אחרות - בביטוח משנה. כן פועלות בהולנד למעלה מ-200 חברות הביטוח הזרות שלא מענף ביטוח החיים.

ניירות - ערך:

במשך המאה מ-17 היתה בורסת ניירות - הערך של אמסטרדאם הבורסה הראשית בעולם, וגם כיום היא עדיין אחת החשובות באירופה. רישום ניירות ערך חדשים בבורסה נתון לפיקוח "הבנק של הולנד", הפועל בענין זה בשיתוף פעולה עם הבנקים המסחריים וסרטורי הבורסה. בספטמבר 1957 אסר הבנק הכנסת מניות זרות לבורסה של אמסטרדאם, אך התיר אותה מחדש בפברואר 1959. בורסה חשובה אחרת לניירות ערך פועלת ברוטרדאם.

משק - המדינה:

לקראת כל סוף שנה מגישה הממשלה המרכזית לבית התחתון של "המעמדות הכלליים" את תקציב המדינה לשנת הלוח הבאה. האינפלציה הרצינית, שפקדה את המשק אחרי מלחמת העולם השנייה, הניעה את הממשלה לנקוט מדיניות פיסקאלית אנטי-אינפלציונית, יאחה מתוצאותיה היו הקיצוצים האחרונים בתקציב למימון מפעלים ציבוריים.

הכנסותיה והוצאותיה של הממשלה המרכזית היו ב-1958 כדלקמן (במיליוני גולדן): -

ה כ נ ס ו ת: - מסים על הכנסה אישית 2,953; מר רווי חברות 1,350; מסי רכוש 315; מס מחזור (מס מכירות) 1,550; מכס על יבוא 950; בלו 767; מסי עקיפין אחרים 180; החזרת הלוואות ממשלתיות 78; הכנסות שוטפות אחרות 544; הכנסות הון אחרות 57 - ס"ה 8,744 מיליון גולדן.

ה ו צ א ו ת: - הגנה לאומית 1,680; חינוך 1,161; ביטוח סוציאלי ושרותי בריאות ציבוריים 978; הוצאות ממשלתיות שוטפות אחרות 1,124; הלוואות ומקדמות 791; העברת-הון 609; ריבית על החוב הציבורי 548; השקעות יסוד 480; סובסידיות למחירים 447; מענקים לשלטונות המקומיים 123 - ס"ה 7,941 מיליון גולדן.

החוב הציבורי עמד בסוף 1958 על 18,171 מיליון גולדן. מאז 1952 פחת החוב הציבורי

ברבע.

מ ס י מ:

מסים על הכנסה ורוויים נגבים מיחידים וחברות. גם מפעלי גופים ציבוריים (פרט למפעלים חקלאיים) חייבים בתשלום מסים למדינה. שני סוגי המס הנ"ל הם העיקריים בין מיסי הממשלה המרכזית. הרשויות המחוזיות והמוניציפאליות אינן רשאיות להטיל מסים על הכנסה, ואף בבליית מסים אחרים מותרת להן רק בהיקף מצומצם, הואיל והן מקבלות כספים מהמדינה. תושבי הארץ משלמים מסים הן על הכנסתם המקומית והן על הכנסתם בחו"ל, ואילו תושבי-חוץ חייבים בתשלום מס רק על מקורות הכנסתם בהולנד גופא. מס ההכנסה נגבה לפי לוח מודרג, תוך ניכויים ניכרים בעד תלויים. למשל: רווק ללא תלויים, בעל הכנסה שנתיים בסך 3,000 גולדן, משלם מס הכנסה בסך 373 גולדן, ואילו אזרח בעל אותה הכנסה, המפרנס שלושה תלויים, משלם 26 גולדן בלבד. אזרח ללא תלויים, בעל הכנסה בסך 30,000 גולדן לשנה, משלם מס בסך 15,075 גולדן, ואילו אזרח בעל אותה הכנסה, המפרנס שלושה תלויים, משלם 10,447 גולדן בלבד. מס ההכנסה משכירים נגבה על ידי המדינה על ידי ניכוי במקור.

מס החברות נגבה בשיעור 44% מרווח-הנאטו של החברה עד 40,000 גולדן; על רווח בסך 40,000 עד 50,000 גולדן נגבה מס בשיעור 44% בחוספה 15% מהסכום שמעל 40,000 גולדן, ועל רווח מעל 50,000 גולדן - בשיעור 44% בחוספה 47% מהסכום שמעל 40,000 גולדן. הנישומים זכאים לניכויים-פחת וניכויים-עסק אחרים. מס רכוש חל על יחידים בלבד. המס על נכסי-דלא-ניידי נגבה בשיעור של כ-0.25% לשנה ממחיר-השוק של הנכס. מס מחזור או מס מכירות מוטל על עסקות מקומיות ועסקות יבוא כאחד, כרגיל בשיעור 5% אד ואלוראם, אך מס זה חל בדרך כלל על היצרן או היבואן ולא על הקמעונאי.

ממשלת הולנד נוהגת באורח מסורתי מדיניות תעריפים ליברלית. וחברות באיחוד הכלכלי של מדינות באנאלוקס, בטוק האירופי המשותף ובארגוני סחר בינלאומיים אחרים הביאה לידי מכס יבוא נמוך יחסית. גם התעריפים על היבוא מאזור הדולר עברו ליברליזציה, וכ-90% מכל היבוא מארה"ב פטורים עתה מהגבלות כמותיות. חמרי גלם פטורים כרגיל ממכס-יבוא, והמכס על מוצרים מוגמרים למחצה ועל מכוונות נופל בדרך כלל מ-8%.

שערי מכס גבוהים חלים על מספר קטן של סחורות מותרות. ב-1958 נאמדו ההכנסות ממכס יבוא ב-950 מיליון גולדן, כשמינית מהכנסת המיסים הכוללת.

ה ש ק ע ו ת ח ו ץ :

הממשלה מעודדת חברות זרות להקים בהולנד מפעלים מסונפים. עד כה פתחו בייצור בהולנד כ-160 מפעלים זרים, מהם הפועלים באורח עצמאי ואחרים הפועלים בשיתוף עם מפעלים הולנדיים, בכללם 75 מפעלים בבעלות אזרחים אמריקאיים, שנוסדו כולם אחרי מלחמת מלחמת העולם השנייה. חברות זרות הפועלות בהולנד נהנות מיחרונות שונים, כולל יוקר המחיה הנמוך יחסית ותנאי עסק נוחים אחרים. ההשקעות הפרטיות האמריקאיות בתעסוקת ההולנדיות גדלו במהירות בשנים האחרונות ועלו בינואר 1958 על 500 מיליון דולר. אין מספר זה כולל את ההשקעות בניירות-ערך הולנדיים בארה"ב. ההשקעות האמריקאיות בניירות-ערך של חברה - הנפט, "רויאל דאץ" קומפני" בלבד נאמדו ביותר מ-650 מיליון דולר, וההשקעה האמריקאית הכוללת בניירות-ערך הולנדיים הגיעה ב-1959 כמעט ל-900 מיליון דולר.

מדיניות כלכלית:

בחקופה שלאחר המלחמה האחרונה התבססה מדיניות הכלכלית של ממשלת הולנד על המגמה לתיעוש מוגבר. מדיניות זו ננקטה לפי העיקרון, שתפקיד הממשלה הוא ליצור תנאים שיאפשרו התפתחות מלאה של היזמה הפרטית. תנאי חיוני לעידוד התיעוש היה קיום שיווי-משקל מוניטארי פנימי, והממשלה הצליחה בדרך כלל למלא מטימה זאת. בשטח הסוציאלי קוימו יחסים יציבים הודות למדיניות הסוציאלית המכוונת של הממשלה. שיתוף הפעולה המאורגן בין העובדים ונוחני העבודה במסגרת "מוסד העבודה" תרם במידה לא מבוטלת ליציבות היחסים הללו. בדרך כלל ניסתה הממשלה לבלום עליית יתר של השכר, במגמה למנוע אינפלציה. החנוך הסכני הרחב והותאם, כדי להגדיל את מספר העובדים המקצועיים. ייצור החשמל הוגדל במידה ניכרת על ידי בניית החנות כוח חדשות והרחבת המפעלים הקיימים. גם ייצור הגאז הוגדל, בין היתר על ידי ניצול גאז טבעי והגאז המיוצר בבתי הזיקוק לנפט. כמו כן נקטה הממשלה אמצעי מיוחדים, כדי להבטיח פיזור טריטוריאלי יעיל של מפעלי-תעשייה חדשים על פני מחוזות המדינה.

בריאות:

המיניסטרוך לעניינים הסוציאליים ובריאות ציבורית ממנה על עניינים הנוגעים לדאגה לבריאות, אך שרותי הבריאות אינם מאורגנים בצורה ריכוזית. המיניסטר מוציא הוראות בנוגע לבריאות ציבורית, וכך יש שני מנהלים כלליים, שאחד מהם אחראי לכל העניינים הבינלאומיים במחלקת הבריאות הציבורית, והאחר אחראי לכל העניינים הארציים במחלקה זו. יש מספר רב של מרכזי בריאות ובתי חולים מקומיים המחוזיים, שרבים מהם מוחזקים על-סדיו מוסדות דתיים. הטיפול הרפואי מנהל על בסיס פרטי; ב-1956 היו בהולנד 10,673 רופאים.

שרותים סוציאליים:

בהולנד קיימת מערכת נרחבת של ביטוח וסעד סוציאלי. הביטוח מקיף אבטלה, תאונות, מחלה ואיבוד כושר-עבודה; ביטוח זה הוא חובה לשכירים המשתכרים עד 6,900 גולדן לשנה, ורשות לגבי עצמאיים. שיעור מענקי האבטלה והמחלה תלוי בגובה השכר; בששת השבועות הראשונים משתלמים 80% מהשכר המלא, ואחר כך נמשכים התשלומים בשיעורים קטנים יותר. כן נוהגים מענקי לידה ובטוח מלא של משפחת העובד, בצירוף תוספת -שכר בעד ילדים. גימלאות מטעם המדינה ניתנו לכל החושבים שמעל גיל 65 שנה, שאין בידם לפרנס את עצמם. המינהל המעסי של השרותים הסוציאליים השונים אינו מאורגן בצורה ריכוזית, והממשלה ממלאה בשטח זה בעיקר תפקידי מימון על ידי כסוי גרעונות בסובסידיות, ותפקידי השגחה כללית.

ש י כ ו ן :

במשך מלחמת העולם השנייה נפגעו יותר מ-25% מתוך שני מיליון יחידות הדיור שבהולנד: 95,500 מהן נהרסו כליל, 55,000 ניזוקו קשה ו-520,000 ניזוקו קל. בניית הדיור היתה משווקת למעשה מ-1940 עד 1948, ובחקופה זו לא ניתן לספר את הביקוש הסנתי ל-35,000 עד 50,000 יחידות דיור חדשות. כתוצאה מכך טררה מצוקת-דיור קשה עד 1950, כאשר הוחל סוף סוף בביצוע מזורז של תכנית סיכון. מאז התנהלה הבנייה בקצב שעלה

בהרבה על זה טלפני המלחמה, ומדי שנה בשנה נבנו יותר יחידות-דיור משקבעו במיכסות המקוריות. בסך הכל נבנו בין 1945 ל-1954 400,000 יחידות-דיור חדשות ; ב-1953 החליטה הממשלה להחיש את ביצוע תכנית הסיכון עד כדי 65,000 יחידות-דיור לשנה, וב-1954 נבנו יותר דירות ממיכסה זו. לפי אומדן מ-1956, הגיע מספר יחידות-הדיור בהולנד אותה שנה ל-2.5 מיליון.

ח י נ ו ך

חופש הפעולה הנרחב, הניתן למחנכים ההולנדיים, הביא לרב-גוניות רבה בסוגי בתי הספר ובטיטות ה**הוראה**. בידי מועצות בתי הספר נתונות סמכויות רחבות ; מיניסטריון החינוך מקיים שרות לפיקוח על בתי הספר, אך נמנע מהתערבות ישירה כלשהי. כל הנהלת בית ספר חפשית לנהוג כ**רצוזה** במינוי מורים ומחנכים ובבחירת ספרים ואמצעי-הוראה אחרים. תכניות לימודים, הנראות למפקחים כלקויות או בלתי הולמות, מוגשות לעיון ל"מועצת-החינוך" שאינה תלויה במיניסטרו-החינוך.

בורות למעשה אינה קיימת **בהולנד**. חינוך-חובה חל על כל הילדים בגילים 7 עד 15 שנה. רוב הילדים מבקרים בגני-ילדים בטרם היכנס לבתי ספר היסודיים, שבהם נמשכים הלימודים שש שנים. לאחר גמר השנה הסטית, מטלמים את החינוך היסודי בטחי כיתות נוספות, שביעית ושמינית, או בבית ספר המשכי עם תכנית לימוד של שנתיים. חינוך **תיכון** ו**טרום-אוניברסיטאי** ניתן בבתי ספר תיכוניים קלאסיים (גימנסיות), בהם נמשכים הלימודים שש שנים, ובבתי ספר תיכוניים מודרניים, בעלי תכנית לימודים של חמש שנים. כן קיימים בתי ספר תיכוניים לבנות, בהם נמשכים הלימודים חמש שנים, ובתי ספר למסחר, עם תכנית לימודים של ארבע שנים. בבתי הספר ה**טרום אוניברסיטאיים** ובכיתות ההמשך של בית ספר היסודיים מלמדים את החלמידים, מלבד שפת האם, גם שלוש שפות מודרניות - צרפתית, אנגלית וגרמנית.

בבית הספר **הסכנייים** מן הדרג הנמוך נמשכים הלימודים שנתיים (לגבי כמה מקצועות שלוש שנים). כן ישנם בתי ספר מקצועיים מיוחדים בעל תכניות לימודים של שנתיים או יותר, להכשרת חייטים, סנדלרים, צבעים ובעלי מלאכה אחרים.

בגני ילדים למדו . ב/1957 349,075 ילדים בהדרכת 10,153 גננות. בשנת הלימודים 1957/58 היו בבתי הספר היסודיים 1,69,160 תלמידים ו-53,879 מורים, ובבתי ספר התיכוניים 129,882 תלמידים ; אותה שנה למדו 406,502 תלמידים בבתי ספר סכנייים, מקצועיים וחקלאיים, בהדרכת 22,416 מורים. בבתי מדרש למורים למדו ב-1957/58 21.533 איש.

חינוך גבוה ניתן בשלוש האוניברסיטאות הממלכתיות בליידן, אוטרקט וגרונינגן, באוניברסיטה העירונית של אמסטרדאם, במכון החקלאות בואגנינגן, באוניברסיטה החפשית (הקאלוויניסטית) באמסטרדאם, באוניברסיטה הרומית-קאתולית בנימאחאן, בבית הספר ההולנדי לכלכלה ברוטרדם, בבית הספר הרומי קאתולוי לכלכלה בטילבורג, ובקולג'ם הסכנייים בדאלפט ואיינדהובן. ב-1958 למדו במוסדות לחינוך גבוה בהולנד 32,385 סטודנטים.

בחציב 1958 הגיעו ההוצאות לחינוך ל-1,147.4 מליון גולדן - עלייה ב 24% לעומת 1957.

ע ת ו נ ו ת :

החוקה מבטיחה חופש עתונות מלא. העתונים הראטונים בעולם הופיעו בהולנד; הוותיק שבהם הוא "ליאובארדר קוראנט", שנוסד ב-1752 ומוסיף להתקיים עד היום. בהתחשב ברגשותיהם הדתיים של חלק מהתושבים, אין העתונים מופיעים בימי א' לשבוע. רוב העתונים היומיים שייכים למפלגות פוליטיות למוסדות דתיים. ב-1956 היו בהולנד 65 עתונים יומיים עם תפוצה יומית כוללת של כ-2,874,000 טפסים, ו-66 עתונים שבועיים או חצי שבועיים עם תפוצה כוללת של כ-410,000 טפסים. העתונים בעלי התפוצה הגדולה ביותר הם: - "האט פרייא פולק" (אמסטרדאם), מפלגת העבודה, 310,000 טפסים ; "דא סלגראף" (אמסטרדאם עתון בוקר), בלתי חלוי 190,000 ; "דא פולקסקראנט" (אמסטרדאם, עתון בוקר), קאתולוי 160,000 ; "האט פארול" (אמסטרדאם, עתון ערב) בלתי חלוי 150,000 ; "אלהאמאן דאחבלאד קומב" (רוטרדם), בלתי חלוי, 140,000 ; "טראוב" (אמסטרדאם עתון ערב), קאלוויניסטי, 110,000 ; "האגטא קוראנט" (האג, עתון ערב) בלתי חלוי 100,000 ; "דא טיד - דא מאסבואד" (אמסטרדאם ורוטרדם, עתון ערב), קאתולוי 100,000 ; "אלהאמאן האנדלסבלאד" (אמסטרדאם, עתון ערב) ליבראלי בלתי חלוי, 65,000 ; "ניאובא רוטרדאמטא קוראנט" (רוטרדם עתון ערב) ליבראלי בלתי חלוי 50,000 ; ו"דא וארהיייד - פולקסדאחבלאד" (אמסטרדאם), קומוניסטי 30,000.

ת י ר ו ת :

תיירים מרוב הארצות, כולל ארה"ב, יכולים להיכנס להולנד ללא אשרה, הואיל ובדרך כלל מספיק לטס כך דרכון בר תוקף בלבד. זרים השוהים בארץ יותר מ-30 יום נדרשים להצטייד ברשיון מגורים. זה שנים רבות מהווה התיירות ענף חשוב של המטק ההולנדי. ב-1957 ביקרו בהולנד 1,166,532 תיירים, מהם 309,873 ממערב גרמניה, 145,995 מבריטניה הגדולה, 140,226 מארה"ב, 96,160 מבלגיה ו-109,012 מארצות סקאנדינביה.

ג י נ י א ה ה ח ד ט ה ה ה ו ל נ ד י ת :

גיניאה החדשה ההולנדית, טעלחה לכותרות הראשיות בעחוני העולם בחחילה 1962 עם נסיון אינדונסיה לכבשה מידי הולנד, שוכנת במחציתו המערבית של האי גיניאה החדשה, בין מעלות אורך 130° ו-141° מזרח ובין קו המשווה ומעלת הרוחב 5° דרום. מלבד המחצית המערבית של גיניאה החדשה, כוללת הטריטוריה מספר איים קטנים, אשר החשובים שבהם הם איי שאוטן, האי פרדריק-הנדריק, נומפור ויאפאן. השטח הכולל של המושבה הוא כ-412,781 קמ"ר. ממזרח למערב משתרעת הטריטוריה על פני לנעלה מ-1,200 ק"מ; אורכה המאכסימאלי, לאורך גבולה המזרחי, הוא 730 ק"מ. את אוכלוסייתה אמדו ב-1957 בכ-700,000 נפש, רובם פאפואנים. מרכזי-הישוב העיקריים הם: הולאנדיה, המרכז המינהלי; סורונג, מרכז שדות הנפט; ביאק, מקום שם נמצא נמל התעופה העיקרי; מאראוקא ופאקפאק.

במיבנה הקרקע מתבלטים ניגודים קיצוניים - ביצות אין סופיות וגושי הרים עצומים. שטחי הביצות הם מן הנרחבים בעולם כולו. ההרים המגיעים לגובה המאפשר קיום קרחונים - תופעה נדירה ביותר בחוג הטרופי. הנקודה הגבוהה ביותר היא פיסגת הר קארסטנץ (5,000 מ' בדיוק); השני והשלישי בגובהם הם הר וילהלמינה (4,750 מ') והר יוליאנה (4,700 מ'). ויש עוד הרים רבים העולים על 4,000 מטר. עמקי באליים, אדארה ואחרים הם שטחי ביצות, כן פזורים בטריטוריה אגמים רבים מגדלים שונים. האקלים חם ולח; אין הבדל רב בטמפרטורות במקומות שונים לאורך החוף. הטמפרטורה השנתית הממוצעת באזורים הנמוכים היא 25 מעלות צ.ע. עם מאכסימום של 35 מעלות ומינימום של 20 מעלות. רק בסביבות מאראוקא שבחוף הדרומי יורדת הטמפרטורה ל-16 מעלות בעונת הרוחות הדרומית מזרחיות. כמות הגשמים הממוצעת במאראוקא היא 140 ס"מ לשנה. אך היא שונה מאוד לאזור, וליד אגם ויסאל למשל, יורדים למעלה מ-355 ס"מ גשם לשנה.

כ-80% משטח הארץ מכוסים יערות, אך ניצולם המסחרי מתעכב בשל אופיים המעורב וקשיי הגישה לפנים הארץ. הדיג ממלא תפקיד חשוב, בפרט לגבי התזונה המקומית. החשוב שבארצות הטבע הוא הנפט; רוב המינרלים האחרים - פחם חום ושחור, ניקל, קובאלט, נחושת וכרום - מצויים בכמויות קטנות וכרייתם אינה כדאית.

הריבונות על גיניאה החדשה ההולנדית נתונה בידי ממלכת הולנד. בהתאם ל"חוק ההסכמה לגיניאה החדשה", פורסם צו המכונן צורת ממסל זמנית לטריטוריה. לתוטי הטריטוריה יש מעמד של נתינים הולנדיים. בראש המינהל הכללי לגיניאה החדשה עומד מוטל, המתמנה על ידי הכתר ההולנדי והאחראי לפניו. ב-1961 הכריזה הולנד על כוונתה להעניק לתוטי גיניאה החדשה הגדרה עצמית, שתביא לבסוף לכינון מדינת פאפואה בחלק המערבי של האי; ודבר זה גרם להתגברות דרישתה של אינדונסיה לצירוף הטריטוריה (הנקראת בפיה "איריאן המערבית) לתחומה הריבוני. בסוף אותה שנה התפתח הסכסוך לממדים רציניים, ובחחילה 1962 הכריזה הולנד על הארכת חקופת השרות של חיל המצב. טלה בגיניאה ההולנדית החדשה.

בחיי הציבור של אוכלוסיית הילידים בולט היעדרן של צורות התקשרות שהיו מאפשרות התהוות יחידות פוליטיות החורגות ממסגרת הכפר. אם כי פה ושם מצויין ארגונים שבטיים המקיפים מספר רב של כפרים, אין להם אופי של ארגונים פוליטיים. היחידה הציבורית הממשית הוא הכפר. להיעדר זה של מסגרות קיבוציות גדולות מתלווה התנגדות מוסרטת לריכוז סמכות בידי איש אחד. ראשי שבטים מצויים רק באזור מצומצם, היינו השטחי החוף, בהם מורגשת בדרך כלל השפעה מאלאנסית וגם קצת השפעה אינדונסית. ב-1957 העריכו את מספר הנוצרים בקרב האוכלוסייה בלמעלה מ-200,000 ואת מספר המוסלמים בכ-16000; אך בדרך כלל נוהג רוב האוכלוסייה אמונות ופולחנים פרימיטיביים.

מספר הדרכים מועט, והתחבורה ברחבי הטריטוריה מתנהלת בעיקרה בדרך הים, בנהרות ובדרך האוויר. יש מספר רב של שדות תעופה קטנים ונמל תעופה בינלאומי אחד (באי ביאק סליד החוף הצפוני). חברת תעופה מקומית מקיימת טיסות לפי לוח סדיר; לחברת הנפט יש משופים משלה, ואגודת תעופה של המיסיונים מקיימת את הקשר לתחנות-מיסיון נידחות בפנים הארץ. הספנות הרטומה מנתה ב-1957 61 ספינות ימיות ו-200 ספינות נהר. שרותי ספנות מקשרים את הטריטוריה עם אירופה, אוסטרליה וסינגפור. אין שרותי ראדיו וטלפון פנימיים או חיצוניים.

זכיון-המינרלים היחידי בטריטוריה הוא הזכיון לקידוחי נפט וגאז שבידי "חברת הנפט של גיניאה החדשה ההולנדית", הנמצא בבעלות משותפת של חברת "רויאל-שאל" (40%) וחברת "סטאנדרד ואקואום אויל קומפני" יחד עם "חברת ההשקעות לפאציפיק רהוק" (60%). ניהול החברה מופקד בידי "חברת הנפט הבאטאבית". חפוקת הנפט הסנתית מגיעה ל-3 מיליון חביות לערך. הנפט הגלמי מיוצא לזיקוק במקומות אחרים. בשנים 57-1954 ערכה הממשלה פעולות-סקר לגילוי פחם חום, ניקל, עפרות-לאטריט קובאלטיות ומינרלים תעשייתיים אחרים, אך עד כה לא נוצלו מהצבים אלה ניצול מסחרי. מרבצי ניקל גדולים נתקגלו בקירבת הולאנדיה ובאי ואיגיאן.

בחקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה עמד המצב הכלכלי בכללו בסימן שיפור מחמיד. הקיצוץ הדראסטי של שיעורי המכס על מיצרכים חיוניים, העלאה שכרם של פקידי הממשלה והורדת שיעורי המסים סייעו להעלאת רמת החיים, במיוחד במרכזים העירוניים. באזורים אחדים הוחל בביצוע מפעלי פיתוח קהילתי במתכונת מודרנית. הממשלה מקדמת את סקר היערות וניצולם, ובאחרונה הוקמו מנסרות מספר. יצוא התוצרת המקומית הלך וגדל בהתמדה בשנים האחרונות. קמח-סאגו מטמט כמזון עיקרי לתושבי אזורי השפלה; קלי טאגו צומחים הן במפוזר והן ביערות נרחבים, בפרט באינאנוואטן. בננות, קולקס ("טארו" - צמח טרופי ממשפחת הלופיים), תפוחי אדמה מתוקים וקאסאוה הם סוגי המזון העיקריים של היליים באזורי הגבעות ובשטחים ההרריים. מזון זה מגדלים בדרך כלל בחלקות קטנות שהוכשרו בתוך היערות, יחד עם גידולים אחרים בצוף בבנות, ירקות, קנה סוכר ושבק. אורז לצריכה מקומית מגדלים בעיקר בסביבות מאראוקא; התקדמות רבה חלה בגידול האורז בשנים 1956 ו-1957, עד עדיים יש צורך ביבוא כמויות גדולות. התעשייה כללה ב-1957 מספר מנסרות קטנות ומנסרה גדולה אחת, תשע תחנות כוח לייצור חשמל, בית דפוס אחד ושלוש מספנות, אחת מהן לספינות עד כדי 4,000 טונות, וכן כמה מפעלים קטנים יותר.

מספר מיבצעים נגד מלריה, פסלת, שחפת, וצרעת - המחלות העיקריות בסריטוריה - בוצעו בשנים האחרונות בסיוע טכני מטעם ארגון הבריאות העולמי וקרן הילד של האו"ם ("יוניצף"). בין הפעולות שננקטו היו ריסוס נגד יתושים, חלוקת תרופות נגד מלריה וזריקות חיסון בי.סי.ג'י. (נגיף לאלמאט-גארגאן). כך הוחל לחקוץ חזונתי, החשוב לגבי האוכלוסייה הפאפואנית. ב-1957 היו בסריטוריה 75 רופאים ו-429 אחיות בכירות או מוסמכות. רוב הסגל הרפואי הוא ממשלתי, אך גם חברת הנפט וכמה מיסיונרים מקיימים טרוחים רפואיים.

מיסיונרים אחרים הקימו מערכת חינוך יסודי, העומדת על רמה מניחה את הדעה; בתי ספר העונים לחקנים הממשלתיים מקבלים תמיכה ממשלתית מלאה. ב-1957 למדו כ-33,000 חלמידים בבתי-ספר ציבוריים או נתמכים וכ-16,000 בבתי ספר לא נתמכים.